

Received: May 7, 2021
Revised: July 2, 2021
Accepted: August 6, 2021

ชาวยิวและศาสนายูดาห์ในช่วงเวลาแห่งการปลดแอก
(ตั้งแต่ทศวรรษแรกของคริสต์ศตวรรษที่ 19 จนถึงช่วงเวลา
เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 1 อุบัติขึ้นในปี ค.ศ. 1914)
โดยเน้นไปที่ดินแดนเยอรมัน : ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
และความหลากหลาย

The Jews and Judaism During Emancipation Period (From
the First Decade of the 19th Century Until the Outbreak of
the First World War in the Year 1914) emphasizing on
Germany : Unity and Diversity

บรรพต กำเนิดศิริ*

คณะรัฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Bunpot Gumnerdsiri

Faculty of Political Science

Thammasat University

* รองศาสตราจารย์ ดร.บรรพต กำเนิดศิริ
อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
E-mail : gumnerdsiri@yahoo.com

ที่ต้องการสถานปนาชาติยิวขึ้นมาอีกครั้ง การสังหารหมู่ชาวยิวไปถึง 6 ล้านชีวิตในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้ให้ความชอบธรรมให้แก่ลัทธิไซออนิสต์ในการนำพาชาวยิวยุโรปและชาวยิวทั่วโลกมาก่อตั้งประเทศของพวกเขาจนประสบความสำเร็จในดินแดนแห่งพันธสัญญา-ปาเลสไตน์-ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติลง และได้ต่อสู้กับเพื่อนบ้านที่เป็นมุสลิมเพื่อสิทธิแห่งการดำรงอยู่ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

คำสำคัญ : เอกภาพ, ความหลากหลาย, สากลนิยม, ชาตินิยม,
ลัทธิหรือการต่อต้านยิว

Abstract

In Judaism “chosenness” is the belief that the Jews are chosen people, or selected to be in a covenant with God. This should actually be blessings for these gifted people, but what they had experienced throughout European history such as forced migrations, discrimination, grounded in Ghetto or even fell into mass murders and massacre, especially in the Second World War should be considered as a curse for these pitiful people instead. These long-time agony and miseries did not lessen their will for survival and hope for a better life in the promised land, on the contrary, this enhanced their universal unity even more. They had begun to fight for their rights for so long since 15th century when Europe entered the Modern Era. Their movements to attain the right to exist without political and social discrimination, which had been called “Jewish Emancipation Period” began more intensely in the second half of 18th century when Europe entered Age of Enlightenment. Eventually the ideas of freedom, equality and fraternity flourished which finally led to the concept of human rights. During this liberal atmosphere, although the European Jews were divided into several groups with different targets, their sense of unity had never disappeared and their goals of emancipation had never changed. Some had been assimilated, reformed or even radicalized. The turning point came with the concept of strong German nationalism which divided the Jews into 2 main groups, assimilated Jews or Zionists who aimed to create Jewish nation again. The massacre of

6 millions Jews by the Nazis in the Second World War gave Zionism legitimacy to lead European Jews and Jews from around the world to found their own country successfully in the promised land – Palestine - after the war ended and has fought for their right to exist against their Muslim neighbours ever since.

Keywords : unity, diversity, universalism, nationalism, antisemitism

กระบวนการที่นำไปสู่การปลดแอกชาวยิวทางการเมืองและสังคมในยุโรป (Jewish political and social emancipation in Europe) เริ่มต้นขึ้นเมื่อเนโปเลียน โบนาปาร์ตมีชัยเหนือยุโรปภาคพื้นทวีปเกือบทั้งหมด หากแต่จิตสำนึกของชาวยิวยุโรปที่ต้องการปลดแอกตัวเองจากการกดขี่โดยทั้งผู้ปกครองและชาวยุโรปคริสเตียนบางส่วนที่เกิดขึ้นมาอย่างยาวนานนี้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมาอย่างช้า ๆ แต่ได้รับแรงกระตุ้นให้เข้มข้นมากขึ้นในช่วงครึ่งหลังของคริสต์ศตวรรษที่ 18 ซึ่งเป็นยุคแห่งภูมิธรรมหรือยุคแห่งการรู้แจ้งในยุโรปที่นอกจากชาวยุโรปโดยเฉพาะด้านตะวันตกของทวีปพากันเน้นความมีเหตุผลให้อยู่เหนือความเชื่อทางคริสต์ศาสนาแล้วยังได้เพียรพยายามแสวงหาเสรีภาพ ความเสมอภาค และสิทธิต่าง ๆ ที่มนุษย์พึงจะได้รับอันนำไปสู่เหตุการณ์ใหญ่ที่สุดในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 18 ก็คือการปฏิวัติฝรั่งเศสและตามมาด้วยสงครามเนโปเลียนที่ดำเนินไปตั้งแต่ปี ค.ศ. 1803 – 1815 ซึ่งนอกจากเนโปเลียน โบนาปาร์ตจะเผยแพร่แนวคิดของการปฏิวัติฝรั่งเศสอันได้แก่เสรีภาพ ความเสมอภาค และภราดรภาพไปทั่วทั้งยุโรปแล้ว การที่กองทัพฝรั่งเศสเข้ายึดครองดินแดนส่วนมากของยุโรปยังกระตุ้นให้เกิดกระแสชาตินิยม (ในดินแดนที่ถูกฝรั่งเศสยึดครอง) ไปเกือบทั่วทั้งทวีปอีกด้วย และดินแดนในยุโรปกลางอันเป็นที่ตั้งของบรรดารัฐเยอรมันทั้งหลายก็ได้หันไปจากกระแสดังกล่าว อย่างไรก็ตาม กระบวนการเคลื่อนไหวของชาวยิวในดินแดนเยอรมันเพื่อให้ได้รับสิทธิเสมอภาคต้องยุติลงชั่วคราวพร้อมกับความพ่ายแพ้ของเนโปเลียน และเมื่อแนวคิดอนุรักษนิยมหวนกลับมาครอบงำยุโรปอีกครั้งภายหลังการประชุมที่กรุงเวียนนา ค.ศ. 1815

ในเดือนมีนาคม ค.ศ. 1848 เกิดการปฏิวัติขึ้นในดินแดนเยอรมันหลายแห่งด้วยวัตถุประสงค์หลายประการซึ่งหนึ่งในนั้นก็เพื่อนำไปสู่การรวมชาติเยอรมัน การปฏิวัติเหล่านี้ได้ผลักดันให้หลักการเสรีประชาธิปไตยแพร่ขยายไปในหมู่รัฐเยอรมันทั้งปวงซึ่งรวมถึงปลุกกระบวนการเคลื่อนไหวเพื่อปลดแอกชาวยิวให้ฟื้นคืนชีพขึ้นมา

อีกครั้งหนึ่ง แม้ว่าการปฏิวัติเพื่อนำไปสู่การสร้างรัฐชาติเยอรมันที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันจะต้องล้มเหลวแต่แนวคิดเรื่องความเสมอภาคของชาวยิวเยอรมันก็ได้รับการวางรากฐานขึ้นมาในการประชุมสภาแห่งสมาพันธรัฐเยอรมันที่จัดขึ้นที่นครแฟรงเฟิร์ตในเดือนมีนาคม ค.ศ. 1849 ต่อมาในปี ค.ศ. 1869 เมื่อพระเจ้าวิลเฮล์มที่ 1 แห่งปรัสเซียทรงพระราชทานรัฐธรรมนูญให้แก่สมาพันธรัฐเยอรมันทางเหนือ (The North German Confederation) และได้กลายเป็นรัฐธรรมนูญแห่งจักรวรรดิเยอรมันที่ 2 ที่ได้รับการสถาปนาขึ้นมา และได้รับการลงคะแนนเสียงยอมรับรัฐธรรมนูญฉบับนี้จากสภา Reichstag ในวันที่ 14 เมษายน ค.ศ. 1871 และในวันที่ 22 เมษายน ปีเดียวกันนั่นเอง ชาวยิวในดินแดนเยอรมันทั้งหมดที่เข้ามารวมอยู่ในจักรวรรดิก็ได้รับการปลดแอก (ได้รับรองสิทธิความเป็นพลเมือง) เมื่ออำนาจของรัฐธรรมนูญขยายไปสู่แคว้นบาวาเรีย

กระบวนการปลดแอกชาวยิวได้นำความเปลี่ยนแปลงหลายด้านมาสู่ทั้งสังคมชาวยิวและที่มีต่อชาวยิว ชาวยิวบางส่วนแสดงตนว่าเป็นยิวหัวปฏิรูปและมีได้ดำเนินชีวิตตามแบบแผนของศาสนา ยูดาห์หรือโรคดอกชอล์กต่อไป ซึ่งก็หมายถึงพวกเขายังคงเป็นชาวยิวอยู่แต่ก็ได้ปรารถนาจะมีชีวิตอยู่อย่างแปลกแยกไปจากเพื่อนร่วมชาติชาวเยอรมันคริสเตียน ชาวยิวบางส่วนถึงกับเปลี่ยนศาสนาไปเป็นคริสเตียนเนื่องจากต้องการเลื่อนสถานะทางสังคมให้สูงขึ้น บางส่วนก็ทำตัวกลมกลืนและถูกดูดกลืนเข้าไปในสังคมคริสเตียนเยอรมัน แต่กระบวนการเพื่อปลดแอกชาวยิวก่อให้เกิดผลลัพธ์อีกด้านหนึ่งขึ้นมาคือการเกิดขึ้นของกระแสต่อต้านชาวยิว (antisemitism) ที่จัดตั้งกลุ่มขึ้นมาในปี ค.ศ. 1879 โดย วิลเฮล์ม มาร์ (Wilhelm Marr) ผู้ซึ่งกลายเป็นบิดาแห่งการเหยียดเชื้อชาติและต่อต้านชาวยิวในเยอรมนี โดยระบุว่าชาวยิวเป็นชนชาติที่มีปมด้อยเนื่องจากมีสายเลือดไม่บริสุทธิ์ อย่างไรก็ตามกระบวนการเพื่อปลดแอกชาวยิวก็นำได้ลดความเข้มแข็งลง และจะยังคงดำรงอยู่ต่อไปจนเมื่อสงครามโลกครั้งที่ 1 สิ้นสุดลง

หากเรามองไปที่ยุโรปในช่วงเวลาที่สงครามโลกครั้งที่ 1

อุบัติขึ้นนั้น แทบทุกประเทศต่างนำอัตลักษณ์ของชาติเข้ามาผสมผสาน
 กับความรู้สึกชาตินิยมไม่ว่าจะที่เยอรมนี ฝรั่งเศส อังกฤษ หรือแม้แต่
 รัสเซียที่ก่อปรไปด้วยชนกลุ่มน้อยมากมายหลายกลุ่ม ปรากฏการณ์ที่
 นำแปลกใจและเป็นที่ยอมรับกันไปทั่วก็คือ การที่พวกสังคมนิยม
 ประชาธิปไตย (social democrats) จำนวนไม่น้อยหันเหออกจากลัทธิ
 สากลนิยม (internationalism) ที่เป็นแนวคิดหลักแนวคิดหนึ่งของพวก
 ฝ่ายซ้าย และผู้นำของกลุ่มยังตอบรับเสียงเรียกร้องจากรัฐบาลให้มีความ
 เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและภาคภูมิใจในความเป็นชาติที่ตนถือกำเนิด
 ขึ้นมา ความรู้สึกชาตินิยมที่เป็นเครื่องมือระบุดำเนินของแต่ละ
 ปักเจกบุคคลกลับส่งผลให้ความเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิสตรีต้องหยุดชะงัก
 ลงไปด้วย เนื่องจากการเป็นเคลื่อนไหวที่ได้เกี่ยวข้องกับความเป็นชาติ
 และมีแนวโน้มไปในแนวสากลนิยมเพื่อให้สตรีในทุกที่บนโลกมีสิทธิ
 เสมอภาคเท่าเทียมกับบุรุษ ซึ่งแนวคิดเรื่องการรณรงค์เพื่อให้สตรีมีสิทธิ
 เท่าเทียมกับบุรุษโดยเฉพาะในกลุ่มผู้ใช้แรงงานเป็นแนวคิดหลักของพวก
 สังคมประชาธิปไตยในเยอรมนีในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19
 ผู้รณรงค์ในเรื่องนี้อย่างแข็งขันคือ เอากุส เบเบล (August Bebel
 1840-1913) ผู้นำของพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยแห่งเยอรมนี หนังสือ
 ที่เขานิพนธ์ขึ้นเรื่อง Woman and Socialism พิมพ์ครั้งแรกในปี ค.ศ.
 1879 กลายเป็นหนังสือขายดีอันดับต้น ๆ ในหมู่ผู้ใช้แรงงานสตรีชาว
 เยอรมันในสมัยนั้น ผู้ที่สนใจค้นคว้าเพิ่มเติมในประเด็นดังกล่าว ดูใน
 Ute Frevert, “Women Worker, Workers’ Wives and Social
 Democracy in Imperial Germany.” in Bernstein to Brandt: A
 short History of German Social Democracy, London: Edward
 Arnold 1987. Charles Sowerwine, Socialism, Feminism, and
 the Socialist Women’s Movement from the French Revolution
 to World War II, in Becoming Visible: Woman in European
 History, edited by Renate Bridenthal and Susan E. Wiesner,
 Boston: Houghton Mifflin 1998, 357-387. ผู้เขียนตั้งใจยกตัวอย่าง

เรื่องพวกสังคมนิยมประชาธิปไตยมาเปรียบเทียบกับชุมชนชาวยิวส่วนใหญ่ในเยอรมนีช่วงเวลาดังกล่าวเนื่องจากทั้งสองกลุ่มนี้มีแนวคิดดั้งเดิมสนับสนุนลัทธิสากลนิยมก่อนที่จะทั้งสองกลุ่มนี้จะถูกคุกคามเข้าสู่ลัทธิชาตินิยมเยอรมันในลักษณะคล้ายคลึงกัน]

ลักษณะที่ชาวเยอรมันเรียกว่า Burgfrieden¹ หรือความสงบในท่ามกลางความแตกต่างและเคยขัดแย้งกันมาก่อนมีส่วนลดทอนความขัดแย้งทางการเมืองและทางสังคมในจักรวรรดิเยอรมันช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 1 (แม้จะเป็นเพียงช่วงระยะเวลาสั้น ๆ) และยอมนำความรู้สึกลังใจมาสู่ชาวยิวเยอรมันที่พากันเห็นด้วยกับกระแสรักชาติที่ทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น พวกเขามีความรู้สึกว่านับจากนี้ไปพวกเขาสามารถรักษาความเป็นตัวตนของพวกเขาไว้ได้ และในขณะเดียวกันพวกเขาก็ยังสามารถแสดงความจงรักภักดีต่อชาติเยอรมันที่พวกเขาเองก็สังกัดอยู่ (พวกเขาเป็นชาวเยอรมันที่นับถือศาสนายูดาห์หรือศาสนายิวเท่านั้น) ซึ่งเรื่องดังกล่าวเคยเป็นเรื่องที่ชาวเยอรมันบางส่วนยังเคลือบแคลงสงสัยในความจงรักภักดีของชาวยิวเยอรมันต่อประเทศชาติ ความจริงที่ว่าชนชั้นกรรมาชีพต้องสู้รบกับชนชั้นกรรมาชีพด้วยกันหรือชาวยิวต้องสังหารชาวยิวด้วยกันในสงครามโลกที่นับได้ว่าดุเดือดนองเลือดยิ่งกว่าสงครามครั้งใด ๆ ในอดีตที่เคยสร้างความลำบากใจอย่างใหญ่หลวงให้แก่ทหารในแนวหน้า ความรู้สึกดังกล่าวนี้ได้ลดทอนความกระอักกระอ่วนและทุกขระทมใจลงไปเนื่องจากต่อไปชาวยิวยุโรปจะแบ่งแยกกันไปตามเชื้อชาติอย่างไม่มีวันหวนกลับ ไม่ว่าจะเป็นยิวเยอรมัน ยิวฝรั่งเศส ยิวอังกฤษ ยิวเบลเยียม ยิวอิตาลี ยิวรัสเซีย ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชาวยิวตามที่มีบัญญัติไว้ในพระคัมภีร์โตราห์ดูเหมือนจะถูกทำลายไปแล้วตลอดกาล

แต่ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันดังกล่าวก็ปรากฏอวยปริแยกให้สังเกตได้มาตั้งแต่ครั้งหลังของคริสต์ศตวรรษที่ 19 แล้วในแต่ละชาติในยุโรปที่มีชุมชนชาวยิวอยู่นั้น ชาวยิวก็ยังแบ่งแยกออกเป็นก๊กเป็นเหล่าอย่างมากมายโดยมีแนวคิดและแนวทางปฏิบัติย่อย ๆ

แตกต่างกันและบางกลุ่มก็เป็นอริกัน (ทางความคิดความเชื่อบางอย่าง) ทัศนคติที่แตกต่างกันของชุมชนชาวยิวในเยอรมนีเห็นได้อย่างชัดเจนที่สุดทั้งในเรื่องของการจัดองค์กรและแนวคิดเรื่องความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เรื่องของแต่ละท้องถิ่นและในกรอบของความเป็นชาติ เรื่องที่เกี่ยวข้องกับคำสอนในศาสนาและเรื่องทางโลก เรื่องความเป็นชาติและความเป็นสากล สหภาพกลางแห่งศรัทธาชาวยิวเชื้อชาติเยอรมัน (Der Centralverein deutscher Staatsbuerger juedischen Glaubens – CV) มุ่งเน้นไปที่การทำงานด้านการให้ความรู้และการโฆษณาชวนเชื่อรวมไปถึงการจัดตั้งแผนกที่ดำเนินโครงการต่าง ๆ ที่ต่อต้านการเหยียดชาวยิวในเยอรมนี (Antidiffamierungsabteilung) นอกจากสหภาพกลางนี้แล้วยังมีองค์กรอื่น ๆ ที่มีกิจกรรมคล้ายคลึงกันและดำเนินคู่ขนานกันไปด้วย แต่ก็แข่งขันกับสหภาพกลาง (CV) อย่างเข้มข้นจนบางครั้งนำไปสู่ความขัดแย้งกัน สหภาพเพื่อการรวมโซอนิสต์แห่งเยอรมนี (Zionistische Vereinigung fuer Deutschland – ZVfD)² ซึ่งรณรงค์เพื่อเพิ่มสมาชิกเข้าสู่สหภาพอย่างต่อเนื่องด้วยการปรับอุดมการณ์ให้มีลักษณะแข็งกร้าวมากยิ่งขึ้นพร้อมทั้งยกสถานะและขยายบทบาทของกลุ่มทั้งในประชาคมระดับท้องถิ่นและในฐานะส่วนหนึ่งขององค์การโซอนิสต์โลก (World Zionist Organization)

สถานการณ์อันเกี่ยวเนื่องกับความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชาวยิวในประเทศอื่น ๆ ก็ได้ดีไปกว่าในเยอรมนี สมาคมอิสราเอลสากล (Alliance Israe'ite Universelle) แห่งฝรั่งเศสที่เป็นส่วนหนึ่งของสภาแห่งชาวยิวที่มีเครือข่ายเป็นลำดับขั้นครอบคลุมไปทั่วประเทศได้พยายามร้องขอความช่วยเหลือด้านสังคมและการศึกษาไปยังชาวยิวทั่วทั้งโลกเพื่อบรรเทาความอดอยากจนและความอยู่ติธรรมที่บรรดาชาวยิวในฝรั่งเศสกำลังเผชิญอยู่ แต่เบื้องหลังฉากหน้าที่ก่อปรไปด้วยกิจกรรมด้านสังคมสงเคราะห์นั้นซ่อนไว้ด้วยความยึดมั่นถือมั่นในจริยธรรมและวัฒนธรรมฝรั่งเศสอัน (เชื่อว่า) สูงส่งกว่าชนชาติอื่นๆ ในยุโรป ความร้าวฉานภายในประชาคมชาวยิวยุโรปยิ่งทวีความรุนแรงมาก

ยิ่งขึ้นเมื่อมีการก่อตั้งองค์กร Agudat Ysrael ที่เป็นการรวมชาวยิวหัวเสรีนิยมหรือยิวหัวปฏิรูปกับชาวยิวสายอนุรักษนิยมเข้าไว้ด้วยกัน องค์กรนี้ยังเป็นกระบอกเสียงให้แก่ชาวยิวสายอนุรักษนิยมในยุโรปตะวันตกและยุโรปตะวันออกด้วยบุคคลนโยบายที่แยกและใช้ยุทธวิธีที่แฝงความรุนแรง นอกจากนี้ในรัสเซียยังมีพรรคที่เป็นศูนย์รวมชาวยิวจากชนชั้นกรรมาชีพที่เน้นอุดมการณ์เรื่องความขัดแย้งระหว่างชนชั้นทางสังคมในศาสนายูดาห์ แม้ว่าจะต้องแข่งขันกับพวกไซออนิสต์อย่างหนักหน่วงแต่พรรคนี้ก็ยังคงเติบโตได้อย่างต่อเนื่องและกลายเป็นพรรคที่เน้นและขยายกิจกรรมทางการเมืองและการปฏิบัติ การอบรมด้านการเมือง และการจัดระบบสังคมสังเคราะห์³

ตัวอย่างที่หยิบยกมาแสดงทั้งหมดนี้เป็นเพียงส่วนเสี้ยวของความแตกแยกที่เกิดขึ้นจากการที่กลุ่มก้อนใหญ่ของชาวยิวสายตัวลงไปกลายเป็นกลุ่มเล็ก ๆ และกลุ่มย่อย ๆ ของกลุ่มเล็ก ๆ เหล่านี้อีกจำนวนนับไม่ถ้วนที่แก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกันทั้งในรัฐที่ตนสังกัดอยู่ ทั้งในระดับองค์กรข้ามรัฐ และระดับองค์กรทางด้านศาสนาที่แก่งกันจัดตั้งขึ้นมาจนดูประหนึ่งว่าชุมชนชาวยิวยุโรปแตกแยกกันอย่างหนัก และกลายเป็นเวทีแห่งความขัดแย้งและโจมตีกันไปมา ชาวยิวโดยทั่วไปมองว่าความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชุมชนชาวยิวที่ดำรงอยู่มาได้หลายร้อยปีในยุโรปคงจะไม่อาจก้าวเดินให้รอดพ้นไปจากยุคแห่งการปลดแอกได้อย่างแน่นอน⁴

ภาพลักษณ์ที่ปรากฏขึ้นมาให้ชาวยิวropaทั้งปวงได้เห็นและคาดการณ์กันไปเช่นนี้ย่อมมาจากสมมติฐาน 2 ข้อด้วยกัน ในข้อแรกนั้น ชุมชนชาวยิวยุโรปก่อนยุคแห่งการปลดแอกได้แสดงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอย่างมั่นคงมาตลอด ประการที่สองนั้น ยุคแห่งการปลดแอกกลับมีส่วนกระตุ้นพลังที่ก่อให้เกิดการแตกแยกมากกว่าพลังแห่งการสมานฉันท์ สมมติฐานทั้งสองข้อนี้นับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างยิ่งและเป็นประเด็นหลักแห่งการถกเถียงกันเกี่ยวกับเนื้อแท้ของศาสนายิวมาตลอดคริสต์ศตวรรษที่ 20 นักประวัติศาสตร์ยิวสายอนุรักษนิยมพยายาม

ฉายภาพให้เห็นถึงความสำคัญของความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ในขณะที่นักประวัติศาสตร์ยิวสายเสรีนิยมจะเน้นไปที่ความแตกต่างและความหลากหลาย พวกเขาจะเน้นไปที่ความเป็นสากลนิยมหรือแม้แต่การดำเนินการในระดับชาติที่ชาวยิวแต่ละกลุ่มสังกัดอยู่มากกว่าอุดมการณ์หรือการอ้างสิทธิ์ในอัตลักษณ์ของความเป็นยิวในแบบของพวกเขา ไชออนิสต์ แต่สำหรับพวกไชออนิสต์แล้วการศึกษาประวัติศาสตร์ยิวโดยปราศจากเงื่อนไขหลักอันเกี่ยวข้องกับความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของความเป็นยิวนั้นย่อมถือว่าเป็นความตลบทะเลทางวิชาการเลยทีเดียว ในขณะที่นักประวัติศาสตร์สายเสรีนิยมกลับมองว่าความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันที่อีกฝ่ายชอบอ้างถึงไม่มีความสำคัญมากไปกว่าอุดมการณ์ที่เลื่อนลอยและเป็นเพียงวาทกรรมที่ประดิษฐ์ขึ้นมาอย่างลวก ๆ เท่านั้น (เป็นพวกเพื่อฝันที่ไม่ยอมรับสภาพความเป็นจริงที่กำลังเกิดขึ้นตรงหน้า)

ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชาวยิวก่อนยุคสมัยแห่งการปลดแอก

นักประวัติศาสตร์ทุกสำนักต่างมีทัศนะตรงกันเป็นเอกฉันท์ว่าช่วงเวลาเริ่มยุคสมัยใหม่ในยุโรปประมาณครึ่งหลังของคริสต์ศตวรรษที่ 15 (ผู้เขียนขอใช้ช่วงเวลาอย่างกว้าง ๆ เช่นนี้เนื่องจากนักวิชาการชาวยุโรปยังมีความคิดแตกต่างกันว่ายุคสมัยใหม่เริ่มขึ้นหลังจากเหตุการณ์ที่พวกออตโตมันเติร์กโจมตีกรุงคอนสแตนติโนเปิล นครหลวงแห่งจักรวรรดิไบแซนไทน์แตกในปี ค.ศ. 1453 หรือ หลังจากที่เกิดคริสต์เฟอร์โคลัมบัสค้นพบทวีปอเมริกาในปี ค.ศ. 1492 อย่างไรก็ตาม ทั้งสองเหตุการณ์นี้อุบัติขึ้นในช่วงครึ่งหลังของคริสต์ศตวรรษที่ 15 อย่างแน่นอน) ชาวยิวในยุโรปตะวันออกเช่นในรัสเซีย โปแลนด์ ลิทัวเนีย โมราเวีย และฮังการี และในยุโรปตะวันตกไม่ว่าจะในอัลซาส-ลอเรน เนเธอร์แลนด์ ฯลฯ ต่างก็สำแดงภาพความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอย่างชัดเจน ในงานเขียนของเจคอบ คัทซ์ (Jacob Katz) นักประวัติศาสตร์ชาวยิวที่ได้ผลิตผลงานคุณภาพมาแล้วหลายเล่มซึ่งสองเล่มในจำนวน

นั้น⁵ มีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ยิวและลัทธิต่อต้านยิวซึ่งสร้างชื่อเสียงให้แก่ผู้เขียนอย่างยิ่งที่ได้วิเคราะห์สังคมและชุมชนชาวยิวที่ในภาษาเยอรมันเรียกว่า aschkenasisch-juedische Gesellschaft (ในภาษาอังกฤษใช้คำว่า Ashkenazi Jews หรือ Ashkenazim หมายถึงชาวยิวที่สืบเชื้อสายมาจากชาวยิวที่ตั้งถิ่นฐานแถบลุ่มแม่น้ำไรน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแคว้นไรน์แลนดในประเทศเยอรมนีด้านตะวันตก ขยายไปจรดตอนเหนือของฝรั่งเศส ในยุคกลางของยุโรปนั้นคำว่า Ashkenaz เป็นคำภาษาฮีบรูโบราณที่ใช้เรียกดินแดนที่ปัจจุบันคือประเทศเยอรมนีเกือบทั้งหมดรวมถึงดินแดนใกล้เคียงที่พูดภาษาเยอรมันด้วยเช่นบางส่วนของสวิสเซอร์แลนด์ ออสเตรีย สาธารณรัฐเช็ก และโปแลนด์ด้านตะวันตก ดังนั้นคำนี้จึงหมายถึงเยอรมันยิวนั่นเอง) เขามั่นใจว่าประชาคมชาวยิวยึดโยงกันไว้ด้วยจิตวิญญาณร่วมกันและความมีอัตลักษณ์เฉพาะตัวทางสังคม เขาจึงให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการวิเคราะห์โดยใช้ปัจจัยทางวัฒนธรรมและทางด้านเศรษฐกิจที่ยึดโยงประชาคมชาวยิวไว้ด้วยกันอย่างเหนียวแน่น นอกจากนี้ โจนาธาน อิสราเอล (Jonathan Israel) นักประวัติศาสตร์ชาวอังกฤษที่เชี่ยวชาญเรื่องประชาคมชาวยิวในยุโรปได้เสนอว่าเราไม่ควรมองเฉพาะภาพของความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชาวยิวในดินแดนเยอรมนี (Ashkenazi Jews) เท่านั้น แต่ควรขยายภาพนั้นครอบคลุมทั้งทวีปยุโรปโดยรวมเอาชุมชนชาวยิวในคาบสมุทรไอบีเรียที่เรียกว่า Sefardi Jews เข้ามาไว้ในกรอบการพิจารณาด้วยเพื่อให้ภาพของความ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันนี้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เขาเสนอว่าแหล่งกำเนิดหรือที่มาของชาวยิวในยุโรปมีความสำคัญรองลงไป และผู้คนก็มักจะลืมเรื่องนี้ไปไม่ช้าเนื่องจากกรอบโยกย้ายถิ่นฐานของชาวยิวจากการถูกผู้ปกครองรัฐของยุโรปในอดีตขับไล่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเสมอ ๆ จนชาวยิวคุ่นชินไปเสียแล้ว ดังนั้นผู้ที่ศึกษาเรื่องนี้จึงควรให้น้ำหนักไปที่พลังที่หล่อหลอมให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทางด้านสติปัญญาและทางด้านสังคมภายในประชาคมชาวยิวยุโรปน่าจะเหมาะสมกว่า รวมไปถึง

ถึงสายสัมพันธ์อันเหนียวแน่นทางด้านเศรษฐกิจและการเงินในหมู่ชาวยิว และการรักษาอัตลักษณ์ของกลุ่มตนไว้ได้อย่างเข้มแข็งในท่ามกลางสถานะแวดล้อมที่ไม่เป็นมิตรต่อชาวยิวในยุโรป ณ ที่ซึ่งพวกเขาจำต้องใช้ชีวิตร่วมกัน⁶

ไม่ว่าจะมีทัศนะต่างกันอย่างไรก็ตาม นักวิชาการเกือบทั้งหมดต่างก็เข้าใจตรงกันว่าโลกของชาวยิวยุโรปก่อนยุคสมัยแห่งการปลดแอกมิได้เปลี่ยนแปลงไปมากนักในสาระสำคัญ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันที่ดำรงอยู่มาตั้งแต่อดีตก็ยังคงเหนียวแน่นอยู่อย่างไม่มีข้อกังขา ซึ่งแหล่งที่มาของเอกภาพนี้ก็คือศาสนา แต่สิ่งนี้ก็มีใช้ลักษณะเฉพาะของประชาคมชาวยิวเท่านั้นในช่วงเวลาก่อนยุคสมัยแห่งการปลดแอก ยุโรปก่อนคริสต์ศตวรรษที่ 15 นั้น ปัจจัยด้านศาสนาเป็นสิ่งที่ยึดโยงประชากรเข้าไว้ด้วยกันไม่ว่าจะอยู่ในส่วนใดของยุโรปทั้งในหมู่ชาวคริสเตียนและชาวยิว ความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของคริสตจักรโรมันคาทอลิกย่อมเป็นแหล่งที่มาของความรู้สึกร่วมกันของชาวคริสเตียนหลายล้านคนไม่ว่าจะอาศัยอยู่ในยุโรปหรือนอกยุโรป ความเป็นเอกภาพนี้ถูกตอกย้ำให้สาวกเชื่ออยู่เสมอทั้งในบทสวด ในความเชื่อเรื่องความเป็นสากลของคริสต์ศาสนา และการอ้างสิทธิ์ผูกขาดความจริงด้านความเชื่อเพียงหนึ่งเดียว (หมายถึงผู้ที่นับถือศาสนาอื่นๆ มีความเชื่อที่ผิด) ดังนั้นชาวคริสเตียนในยุโรปยุคกลางจนมาถึงครึ่งแรกของคริสต์ศตวรรษที่ 15 ต่างเชื่อว่าพวกตนเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรแห่งพระเจ้าเป็นเจ้าของชาวคริสเตียนที่เรียกกันในภาษาละตินว่า *Respublica Christiana* (Christian Republic)⁷

ความรู้สึกถึงความเป็นเอกภาพอย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาดของชาวคริสเตียนต้องสั่นคลอนไปจนถึงรากฐานจากการปฏิรูปศาสนา (Reformation) อย่างไรก็ตามทุกนิกายย่อยของนิกายโปรเตสแตนต์ล้วนตั้งอยู่บนหลักการประชาคมเหนือท้องถิ่น (*supra-localism*)⁸ ในเกือบทุกกรณี (ยกเว้นในกรณีอังกฤษ) มีการก่อตั้งประชาคมของชาวคริสเตียนโปรเตสแตนต์ที่มีความเชื่อในแนวเดียวกันที่ขยายตัวออกไป

จากขอบเขตของความเป็นรัฐ [ตัวอย่างเช่นนิกายลูเธอรัน (Lutheran) ที่ขยายตัวไปในดินแดนแคว้นแคว้นเยอรมันทางตอนเหนือเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่นิกายคาลวิน (Calvinism) ก็ขยายตัวจากสวิตเซอร์แลนด์ไปยังยุโรปตะวันตกหลายประเทศ]⁹ ซึ่งความสัมพันธ์ของสมาชิกของประชาคมถูกทำให้ยิ่งเหนียวแน่นมากยิ่งขึ้นเมื่อต้องเผชิญหน้ากับศาสนาที่เป็นอริกับพวกตน [ในที่นี้หมายถึงอิสลามนำโดยจักรวรรดิออตโตมันที่พยายามเข้ามาโจมตียุโรปจากด้านตะวันออกเฉียงใต้ผ่านบอลข่านขึ้นมาหลายครั้งตั้งแต่ช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 16 จนถึงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 17 โดยหนึ่งในสงครามใหญ่คือสงครามคราวล้อมกรุงเวียนนาในปี ค.ศ. 1683 ที่มีชื่อเรียกในประวัติศาสตร์ว่า The Great Turkish War (ในภาษาเยอรมันเรียกว่า Grosser Tuerkenkrieg) หรือที่รู้จักกันในประวัติศาสตร์อีกชื่อหนึ่งคือ Wars of the Holy League ที่จบลงด้วยความพ่ายแพ้ของออตโตมันด้วยการลงนามกันสนธิสัญญา Treaty of Karlowitz ปี ค.ศ. 1699] จากการพิจารณาข้อมูลดังกล่าวอาจสรุปได้ว่าพลังของความเป็นคริสเตียนในยุโรปมิได้ลดน้อยถอยลงแต่อย่างใดแม้ว่าจะผ่านการปฏิรูปศาสนามาแล้วก็ตาม (หมายถึงการปฏิรูปศาสนามีผลเพียงการแบ่งแยกนิกายเป็นสองนิกายหลักคือโรมันคาทอลิกและโปรเตสแตนต์ แต่ทั้งหมดก็ยังเป็นชาวคริสเตียนอยู่ มิได้หันเหไปนับถือศาสนาอื่น)¹⁰

ในช่วงเวลาเดียวกัน ชาวอียิปต์ได้เสริมสร้างจิตสำนึกของพวกเขาตนให้แข็งแกร่งมากยิ่งขึ้น ความเป็นชุมชนชาวอียิปต์ครอบคลุมไปอย่างกว้างขวางโดยไม่มีขอบเขตของรัฐชาติมาจำกัด และสามารถอ้างสิทธิ์ความเป็นอียิปต์ได้เสมอไม่ว่าจะเป็นชาวอียิปต์ร่วมสมัยหรือชาวอียิปต์ในยุคสมัยก่อนหน้านั้น เฉกเช่นเดียวกับชาวคริสเตียน ชาวอียิปต์ได้เสริมสร้างความรู้สึกร่วมกันผ่านการจัดตั้งประชาคมเหนือท้องถิ่นและเสริมความแข็งแกร่งด้วยการใช้ภาษาศักดิ์สิทธิ์ (ภาษาฮีบรู) ที่มีได้จำกัดผู้ใช้เพียงชนชั้นผู้นำหรือชนชั้นสูงเท่านั้น แต่ชนทุกชั้นก็สามารถเรียนรู้และใช้ได้เพื่อที่ชาวอียิปต์ทุกรูปทุกนามจะสามารถอ่านพระคัมภีร์โตราห์

อันศักดิ์สิทธิ์ได้ ซึ่งได้บรรจุหลักคำสอนและวางหลักเกณฑ์การปฏิบัติให้เป็นรูปแบบเดียวกันไม่ว่ายิวผู้นั้นจะอาศัยอยู่ในดินแดนส่วนใดของยุโรปก็ตาม นอกจากนี้เอกภาพของชาวยิวยังทวีความเข้มแข็งยิ่งขึ้นเป็นสัดส่วนกับปริมาณของความรู้สึกต่อต้านชาวยิวของชาวยุโรปคริสเตียน และยังทำให้ชุมชนชาวยิวยิ่งเกาะเกี่ยวกันเหนียวแน่นมากยิ่งขึ้น¹¹

และก็เช่นเดียวกับชาวคริสเตียนที่เอกภาพของชาวยิวดำรงอยู่ในท่ามกลางการแบ่งแยกออกเป็นชุมชนเล็กชุมชนน้อย (นิกาย) ที่ต่างก็มีพลังอำนาจในหมู่ผู้เกี่ยวข้อง กล่าวโดยสรุปแล้วบรรดาชุมชนยิวเหล่านี้ซึ่งเรียกในภาษาฮีบรูว่า Kehilah ล้วนแล้วแต่มีความเป็นอิสระต่อกันซึ่งเป็นรูปแบบภายในองค์กรชาวยิวยุโรปที่สำคัญที่สุด แต่สิ่งที่แตกต่างจากคริสตจักรทั้งสองนิกายก็คือการที่องค์กรชาวยิวไม่มีการจัดรูปแบบเป็นสถาบันที่ก่อปรไปด้วยการจัดระบบการบริหารเป็นลำดับขั้นที่แข็งแกร่งที่อาจเป็นปัจจัยเชื่อมสมานชุมชนชาวยิวจำนวนมากเหล่านี้ในลักษณะที่เป็นรูปธรรมและมองเห็นได้ชัดเจน (ดังเช่นที่เราเห็นระบบของการจัดองค์กรแบบสถาบันในคริสตจักรโรมันคาทอลิก จากวาติกันไปสู่โบสถ์ท้องถิ่นตามเมืองเล็กๆ ในยุโรปแต่ก็ยังคงขึ้นต่อวาติกัน) การอ้างสิทธิ์ความเป็นองค์กรที่เหนือกว่าดังเช่นศาสนาของยิว (Das Rabbinische Gericht) ที่ตั้งอยู่ที่นครแฟรงค์เฟิร์ต อัม ไมน์ (Frankfurt am Main) ก็ถูกปฏิเสธและไม่ยอมรับโดยชุมชนชาวยิวเหล่านี้ แต่ Kehilah ในสายตาและความรู้สึกของชาวยิวก็ยังคงเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรแห่งศาสนายูดาย หรือที่ในภาษาฮีบรูเรียกว่า Klal Ysraels และการเป็นเอกเทศนอกอาณาจักรนี้เป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ในกรณีที่เกิดภัยพิบัติตามธรรมชาติหรือความอดอยากแร้นแค้น ชุมชนชาวยิวเหล่านี้จะผนึกกำลังกันเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลกันโดยทันที และการก่อตั้งแนวร่วมเพื่อต่อต้านพวกนอกรีตที่ปรากฏตัวขึ้นมาเป็นครั้งคราวในอาณาจักรศาสนาของพวกเขาเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอยู่เป็นประจำ¹²

นักวิชาการที่สนใจในเรื่องความเป็นเอกภาพของชุมชนชาวยิวต่างเชื่อว่ายังมีพลังที่เอื้อต่อการเสริมสร้างเอกภาพดังกล่าวให้

แข็งแกร่ง ซึ่งหนึ่งในนั้นก็คือพลังทางด้านเศรษฐกิจที่กระชับความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของแต่ละชุมชนเข้าไว้ด้วยกันไม่ว่าจะเป็นคนที่มิฐานะยากจนหรือคนร่ำรวยมั่งคั่ง แต่ก็มิได้มีแบบแผนของความสัมพันธ์ที่แน่นอนและเห็นได้อย่างชัดเจน (เนื่องจากมิได้มีสถาบันหรือองค์กรกลางที่จัดการเรื่องนี้) ตัวอย่างเช่นในช่วงที่เกิดการอพยพใหญ่ซึ่งเกิดขึ้นหลายครั้งในช่วงเวลาอันยาวนานของประวัติศาสตร์ยุโรปได้ทำให้ชุมชนชาวยิวต้องกระจัดกระจายพลัดพรายกันไปจนยากที่จะคุ่มกันติดในท่ามกลางการไล่ล่าอย่างเอาเป็นเอาตายของเจ้าหน้าที่รัฐ แม้ว่าในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 17 และ 18 จะมีได้มีการอพยพเป็นกลุ่มขนาดใหญ่มากมหาศาลดังเช่นที่เกิดขึ้นในยุคกลางตอนปลาย¹³ แต่ความเคลื่อนไหวของกลุ่มชาวยิวไปทางทิศตะวันตกและตะวันออกของทวีปยุโรปครั้งละมาก ๆ ก็ได้เป็นสิ่งที่ไม่คาดคิดแต่อย่างใด¹⁴ การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรยิวในขอบเขตของจักรวรรดิโรมันอันศักดิ์สิทธิ์ระหว่างปี ค.ศ. 1700-1750 ส่วนใหญ่แล้วมีที่มาจากการอพยพโยกย้ายถิ่นฐานมาจากโปแลนด์ ชาวยิวที่อพยพมาจากยุโรปตะวันออกซึ่งรวมไปถึงจากโปแลนด์ด้วยนั้นมักถูกเพ่งเล็งด้วยสายตาอันไม่ไว้วางใจชมจากหน่วยงานของรัฐทั้งที่เป็นคริสเตียนและจากชุมชนชาวยิวด้วยกันเอง เพราะเกรงที่ชาวยิวผู้มาใหม่เหล่านี้ซึ่งเก่งกาจในเรื่องการค้าและการลงทุนรวมไปถึงการทำธุรกิจในภาคอื่น ๆ¹⁵ อาจจะมาแย่งผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจการค้าที่พวกตนเคยครอบครองอยู่แต่เดิมไปเสีย ด้วยความเฉลียวฉลาดและทักษะในการเอาตัวรอดได้เก่งในทุกสถานการณ์ อันล่อแหลมเอื้อให้ชุมชนชาวยิวผู้มาใหม่เหล่านี้สามารถเกลี้ยกล่อมให้ผู้ปกครองดินแดนที่ตนย้ายเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ออกเอกสารคุ้มครอง (Schutzbrief) ให้แก่พวกตนโดยเร็วเพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงปลอดภัยให้แก่ชุมชนของพวกตนในระยะแรก (การเกลี้ยกล่อมนี้อาจรวมไปถึงการเสนอผลประโยชน์ตอบแทนบางอย่างให้ในปริมาณไม่น้อยเนื่องจากชาวยิวเหล่านี้ล้วนแต่มีฐานะดีถึงดีมาก - ผู้เขียน) และในเวลาต่อมาในช่วงครึ่งหลังของคริสต์ศตวรรษที่ 18 ชุมชนชาวยิวใหม่เหล่านี้

ต่างก็สามารถพิสูจน์ตนเองได้ว่ามิได้มาเพื่อมาแข่งขันช่วงชิงผลประโยชน์กับผู้ที่อยู่มาก่อน หากแต่มาร่วมมือกับผู้อยู่เก่าเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและการค้าให้เพิ่มมากขึ้นไปอีกด้วยการสร้างเครือข่ายโยงใยธุรกิจให้ทุกฝ่ายได้รับผลประโยชน์มากพอ ๆ กัน จนทำให้ผู้ที่มาใหม่เหล่านี้ค่อย ๆ ได้รับการยอมรับในฐานะสมาชิกของชุมชนยิวไปในที่สุด การที่ชุมชนยิวที่ผสมผสานระหว่างผู้อยู่เก่าและผู้ที่มาใหม่ทำให้ท้องถิ่นมีความเจริญรุ่งเรืองทางการค้าและการลงทุนยิ่ง ๆ ขึ้นส่งผลให้เศรษฐกิจของชุมชนไปจนถึงแคว้นแคว้นที่มีชุมชนชาวยิวอาศัยอยู่มีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ เอื้อให้เจ้าหน้าที่และผู้ปกครองสามารถเก็บภาษีได้เพิ่มมากขึ้น เพิ่มรายได้ให้แก่รัฐโดยตรงและให้แก่เจ้าหน้าที่ทางอ้อม และลดสายตาทิหวาดระแวงซึ่งเจ้าหน้าที่รัฐเคยจับจ้องอยู่เปลี่ยนมาเป็นสายตาที่เป็นมิตรมากขึ้น¹⁶

คริสต์ศตวรรษ เมื่อชาวยิวผู้อพยพมาใหม่เหล่านี้สามารถตั้งหลักปักฐานได้อย่างมั่นคงในดินแดนใหม่และได้รับการยอมรับจากทุกฝ่ายในระดับหนึ่งได้แล้ว หลายคนในจำนวนนั้นยังได้ปฏิบัติหน้าที่ทางศาสนาโดยเป็นผู้สอนศาสนาหรือ แรบไบ (Rabbi) โดยที่ผู้ทรงภูมิความรู้ทางด้านศาสนายูดายที่มาจากยุโรปตะวันออกเหล่านี้เป็นสิ่งที่ต้องการอย่างยิ่งโดยเฉพาะในชุมชนชาวยิวในดินแดนเยอรมัน¹⁷ ในช่วงครึ่งหลังของคริสต์ศตวรรษที่ 18 แรบไบจำนวนถึง 1 ใน 3 ในนครแฟรงเฟิร์ตและฮัมบวร์กมาจากโปแลนด์ ในเวลาต่อมาชาวยิวหลายคนในกลุ่มผู้อพยพจากยุโรปตะวันออกกลายเป็นผู้นำชาวยิวที่มีความสามารถสูงยิ่งในเวลาที่เรียกว่ายุคแห่งภูมิธรรมของยิวหรือ Haskala ไม่ว่าจะเป็นชาโลมอน ไมมอน (Salomon Maimon) หรือแม้นเดิลโมสเสส เมนเดลโซห์น (Moses Mendelssohn) ซึ่งอพยพจากเดสเซาไปตั้งถิ่นฐานอยู่ในกรุงเบอร์ลินก็ล้วนเคยอยู่ในโปแลนด์ด้วยกันทั้งสิ้น การที่ชาวยิวอพยพเหล่านี้ได้รับการยอมรับเป็นอย่างสูงจากชาวยิวที่อาศัยอยู่ในพื้นที่นั้น ๆ มาแต่ดั้งเดิมแสดงให้เห็นการมีตัวตนร่วมกันของชาวยิวในช่วงเวลาดังกล่าว รวมไปถึงการมีความรู้และผลประโยชน์ร่วมกันที่ส่งผลต่อ

ความรู้สึกของความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของพวกเขา

เอกภาพดังที่กล่าวมาแล้วถูกทำให้เข้มข้นขึ้นจากการปรากฏตัวของเครือข่าย Yeshivot (ในภาษาเยอรมันใช้คำว่า Talmudschulen หรือโรงเรียนศาสนาของศาสนายูดาห์ที่เน้นการเรียนและการตีความพระคัมภีร์โตราห์ของชาวยิวอย่างเข้มข้น) ไปด้วยทั่วยุโรป ในขณะที่โรงเรียนที่ชาวยิวเรียกว่า Cheder อาจเปรียบเทียบกับโรงเรียนศาสนาระดับประถมหรือมัธยมนั้น Yeshivot คือการเรียนศาสนาในระดับที่สูงขึ้นไปที่มีลักษณะเป็นสถาบันเหนือท้องถิ่น (suprakommunal) คือมีความเป็นสากลมากยิ่งขึ้น เด็ก ๆ ชาวยิวที่กำลังเจริญเติบโตซึ่งมีได้จำกัดว่าจะต้องเป็นเด็กที่ก่อปรด้วยพรสวรรค์เลิศเลอหรือต้องมาจากครอบครัวที่ร่ำรวยจะถูกส่งตัวออกไปโรงเรียนและได้รับการอบรมสั่งสอนอย่างใกล้ชิดจากแรบไบผู้มีชื่อเสียงที่สอนอยู่ใน Yeshivot สถาบันการศึกษาด้านศาสนาเหล่านี้บ่อยครั้งจะได้รับการสนับสนุนด้านการเงินจากชุมชนใกล้เคียงที่ลงขันกันให้ความช่วยเหลือ แม้ว่าสถานการณ์ดังกล่าวอาจเป็นเหตุให้ชุมชนชาวยิวเหล่านี้ขัดแย้งกันบ้าง (เช่นแย่งกันส่งเด็กไปเรียนจนล้นโควตา ในขณะที่บางชุมชนอาจอ้างสิทธิ์ว่าบริจาคไปมากกว่าควรจะได้รับสิทธิ์ส่งเด็ก ๆ ไปเรียนในจำนวนที่มากกว่าชุมชนอื่น ๆ ที่บริจาคให้น้อยกว่า) แต่ Yeshivot ก็ยังเป็นปัจจัยที่เอื้อให้เกิดความมีเอกภาพมากกว่าความแตกแยกด้วยการที่มีโครงสร้างทางสถาบันที่มีเครือข่ายโยงใยไปทั่วยุโรป และอิทธิพลของคำสั่งสอนที่มีต่อชุมชนชาวยิวมาหลายชั่วอายุคนย่อมเป็นสิ่งที่ผูกพันชาวยิวทั่วยุโรปเข้าไว้ด้วยกัน

ในช่วงครึ่งหลังของคริสต์ศตวรรษที่ 18 พลังและความสำคัญบางประการที่เคยยึดเหนี่ยวชุมชนชาวยิวเข้าไว้ด้วยกันเริ่มจางลงไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้สึกที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันด้านศาสนา ประชาคมยุโรปในรูปแบบใหม่ ๆ ได้ถือกำเนิดขึ้นและดึงดูดความสนใจและความปรารถนาที่จะอุทิศตนของชาวยุโรปให้กับประชาคมใหม่ ๆ เหล่านี้ เช่นการมีสถาบันกษัตริย์ที่ทั้งรวมศูนย์อำนาจอันเด็ดขาด

ไว้ที่ส่วนกลางในขณะที่ก็ทรงภูมิธรรมไปด้วย (เป็นพระราชาก็เข้มแข็ง
เด็ดขาดด้านการทหารแต่ก็ทรงมีความรู้แตกฉานในศิลปวิทยาการด้าน
ต่าง ๆ อย่างกว้างขวางดังเช่นพระเจ้าเฟรเดอริกมหาราชแห่งปรัสเซีย
ฯลฯ) และความรู้ลึกซึ้งที่น้อย ๆ ก่อตัวขึ้นมาอย่างช้า ๆ และกลายเป็น
เป้าหมายใหม่ของความจงรักภักดี (ต่อชาติ) และความเป็นตัวตน
ของชาวยุโรปในแต่ละรัฐ (มากกว่าเป้าหมายทางด้านศาสนาที่มีลักษณะ
เหนือชาติและชุมชน) ศาสนายูดาห์และคริสต์ศาสนาต่างก็ลดอิทธิพล
ของตนลงคู่ขนานกันไปในช่วงเวลาเดียวกันเมื่อเกิดปรากฏการณ์
ใหม่ ๆ ขึ้นมาคือการเกิดรัฐที่รวมศูนย์อำนาจ ชาติ และรัฐชาติซึ่ง
ทั้งหมดนี้ก่อตัวขึ้นนอกขอบเขตโลกทัศน์ของชาวยิวและไม่เคย
ผสมผสานเข้ากับโลกของพวกเขาได้อย่างสนิท (ตราบใดที่ชาวยิวยังไม่มี
รัฐชาติของตนเอง) ผลที่เกิดขึ้นคือพัฒนาการที่ซับซ้อน ในด้านหนึ่งนั้น
ความแตกแยกภายในที่เคยดำรงอยู่มาหลายร้อยปีได้ทำลายความเป็น
อันหนึ่งอันเดียวกันของชาวยิวไปในที่สุด ในอีกด้านหนึ่งนั้นก็เกิดมีความ
พยายามที่จะฟื้นฟูเอกภาพของชาวยิวขึ้นมาใหม่ด้วยการนำส่วนผสม
ใหม่ ๆ ใส่ลงไปในความพยายามนั้น

หนึ่งในพื้นฐานสำคัญที่เอื้อต่อการสร้างเอกภาพแก่ชาวยิวใน
ช่วงที่ยุโรปก้าวเข้าสู่ช่วงต้นของยุคสมัยใหม่ก็คือการสร้างชุมชน
ที่เกือบจะเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทางด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจที่มี
ความเหลื่อมล้ำค่อนข้างน้อยมาก แต่ก็ยังคงมีชาวยิวที่ประสบความสำเร็จ
ในอาชีพและก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำทางด้านเศรษฐกิจของชุมชนได้
อย่างไรก็ตาม แม้ว่าชาวยิวที่มั่งคั่งเหล่านี้จะมีได้ทอดทิ้งชุมชนเดิมของ
พวกเขา พวกเขาก็สามารถใช้สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับการ
ยอมรับอย่างสูงคอยปกป้องผู้ตกยากและยังเป็นตัวกลางให้ระหว่าง
ชุมชนชาวยิวและเจ้าหน้าที่บ้านเมือง ซึ่งการอุทิศตนเช่นนี้เป็นการลด
ความขัดแย้งทางชนชั้นในหมู่ชาวยิวด้วยตนเองที่อาจต่อต้านพวกเขา
(เพราะมีฐานะดีกว่า) สถานการณ์แปรเปลี่ยนไปเมื่อยุโรปย่างเข้าสู่คริสต์
ศตวรรษที่ 19 พร้อมทั้งผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการปฏิวัติอุตสาหกรรม

และการเคลื่อนไหวเพื่อการปลดแอก (emancipation) ย่อมส่งผลกระทบในหมู่ชาวยิวด้วยเช่นกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งมีการแบ่งชนชั้นที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ในดินแดนเยอรมันยุคที่มีการปฏิวัติอุตสาหกรรมนั้น การเน้นปริมาณผลผลิตที่ในภาษาเยอรมันใช้คำว่า Produktivierung ที่เป็นที่ถกเถียงกันอย่างมากในหมู่นักวิชาการเยอรมันว่าอาจเป็นสาเหตุหลักที่ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคมเยอรมันโดยรวมมิได้ส่งผลกระทบต่อชาวยิวในภาคเกษตรกรรมและภาคอุตสาหกรรมรายย่อยที่ส่วนใหญ่เป็นช่างฝีมือมากนัก เนื่องจากชาวยิวส่วนใหญ่ยังคงอยู่ในภาคการค้าและการเงินจนล่วงเข้าสู่คริสต์ศตวรรษที่ 20 หากแต่การใช้นโยบายทางเศรษฐกิจและสังคมรวมทั้งปัจจัยต่าง ๆ ที่ช่วยผลักดันให้องคาพยพทั้งหมดของประเทศก้าวขึ้นสู่ความเป็นผู้นำของยุโรปอย่างรวดเร็วในทุกทางย่อมส่งผลให้เกิดความหลากหลายในอาชีพมากยิ่งขึ้นที่แม้แต่ชุมชนชาวยิวก็ไม่อาจรอดพ้นไปจากความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ประมาณ 3 ใน 4 ของชาวยิวเยอรมันในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 18 เกือบจะจัดอยู่ในกลุ่มชนชั้นกลางได้แล้ว ในขณะที่ชาวยิวในคริสต์ศตวรรษที่ 19 ประมาณ 3 ใน 4 ตกลงมาอยู่ในกลุ่มชนชั้นล่างอย่างชัดเจน¹⁸ เช่นเดียวกับชนชั้นกลางเยอรมัน ชาวยิวได้สร้างฐานะและก้าวขึ้นสู่สถานะชนชั้นกลางจากปริมาณทรัพย์สินและระดับการศึกษาที่สูง และได้กลายเป็นชนชั้นที่มั่งคั่งที่แม้ว่าจะมีจำนวนน้อยแต่มีได้ต่อด้วยความสำคัญในชุมชนชาวยิว เมื่อเวลาผ่านไปชนชั้นกลางชาวยิวเหล่านี้ก็แสดงความแตกต่างจากชนชั้นอื่น ๆ ในชุมชนเดียวกันมากขึ้นเรื่อย ๆ ด้วยการจัดระดับทางด้านเศรษฐกิจและสังคมสมัยใหม่ ความแตกต่างดังกล่าวฉายชัดระหว่างชาวยิวที่พักอาศัยอยู่ในเมืองและที่อยู่ในชนบทเช่นเดียวกับชุมชนชาวคริสต์ียนที่ก่อปรไปด้วยวิถีทางการดำเนินชีวิตและแนวโน้มทางด้านวัฒนธรรมที่แตกต่างกันและแยกห่างจากกันในหมู่ชุมชนเดียวกันไปเรื่อย ๆ ชาวยิวในยุคนี้มีได้ถูกรังไว้ให้อยู่ร่วมกันด้วยกฎเกณฑ์ทางด้านศาสนาอันเข้มงวดที่เรียกร้องให้ต้องเชื่อฟังโดยปราศจากเงื่อนไขอีกต่อไป การแบ่งชนชั้นทางสังคมในหมู่

ชาวฮิวจึงมีใช้ขึ้นอยู่กับการลำดับขั้นทางด้านศาสนา ความรู้และโลกทัศน์
แบบจารีตตามแบบที่พระคัมภีร์โตรราห์สั่งสอนไว้ หรือเกียรติยศและ
สถานะแบบเดิม ๆ อีกต่อไป

การที่ชาวฮิวอพยพมาจากยุโรปตะวันออกเข้าสู่ยุโรปกลาง
และยุโรปตะวันตกอย่างต่อเนื่องยิ่งทำให้กระบวนการแบ่งแยกชนชั้น
ดังกล่าวเด่นชัดมากยิ่งขึ้น โดยปกติแล้วชาวฮิวจากยุโรปตะวันออก
ยึดมั่นในจารีตประเพณีทั้งในด้านโลกทัศน์และพฤติกรรมมากกว่า
ชาวฮิวในเยอรมนีอยู่แล้ว การศึกษาอบรมในทางโลกของชาวฮิวจาก
ยุโรปตะวันออกดูเหมือนว่าจะมีไม่มากนัก (ไม่ต้องกล่าวถึงระบบการ
ศึกษาอย่างดีเลิศตามระบบการศึกษาของเยอรมนี) แต่ที่เป็นข้อ
น่าสังเกตอย่างเด่นชัดก็คือความยากจนที่บรรดาผู้อพยพเหล่านี้
พกพามาด้วย ตั้งแต่ทศวรรษที่ 1880 จำนวนไม่น้อยของผู้อพยพ
เหล่านี้เป็นนักศึกษา ช่างฝีมือ และคนงานรับจ้างรายวัน พวกเขา
เหล่านี้ยิ่งทำให้ความแตกต่างทางชนชั้นและโครงสร้างด้านอาชีพของ
ชาวฮิวในเยอรมนีเด่นชัดมากยิ่งขึ้น¹⁹

แม้ว่าเส้นแบ่งแยกทางสังคมในหมู่ชาวฮิวในเยอรมนีจะมีได้
มองเห็นได้อย่างชัดเจนนักจากสายตาคอนนอกชุมชนเหมือนกับที่
แบ่งแยกฮิวเยอรมันแท้ ๆ กับฮิวอพยพจากยุโรปตะวันออก เนื่องจาก
เป็นที่เข้าใจกันไปเองว่า ชาวฮิวทั้งสองกลุ่มนี้ท้ายที่สุดแล้วก็อาจมีการ
ผสมผสานกันได้และลดความแตกต่างไปได้มาก หากแต่ความขัดแย้ง
ทางชนชั้นในหมู่ผู้นับถือศาสนายูดาห์เหล่านี้ถูกซ่อนไว้ภายใต้ผืนนอกที่
ฉาบไว้ด้วยความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมของรัฐที่ตนจากมา
กับวัฒนธรรมเยอรมัน ซึ่งชาวฮิวเยอรมันมีความรู้ดีกว่าชาวฮิวจากยุโรป
ตะวันออกเหล่านี้กำลังทำลายความเป็นเอกภาพทางสังคมของผู้ที่นับถือ
ศาสนายูดาห์ทั้งปวงในเยอรมนี ในสถานการณ์ที่ “ผู้มาใหม่” เหล่านี้
บางครั้งก็พูดภาษาอื่น ๆ ที่มีใช้ภาษาเยอรมัน หรือพูดภาษาเยอรมัน
ท้องถิ่นที่ไม่อาจเข้าใจได้ง่าย [หมายถึงภาษาของชนกลุ่มน้อย
ชาวเยอรมันที่เข้าไปตั้งถิ่นฐานในยุโรปตะวันออกก่อนหน้านี้หลายร้อยปี

และมีพัฒนาการทางด้านภาษาที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งด้านไวยากรณ์และ
ท่วงทำนองการพูดไปจากภาษาเยอรมันที่พูดหรือเขียนกันในหมู่
รัฐเยอรมันที่มารวมกันในจักรวรรดิเยอรมันที่ 2 (หมายถึงจักรวรรดิ
เยอรมันที่ก่อตั้งขึ้นโดยออตโต ฟอน บิสมาร์คในปี ค.ศ. 1871) ในช่วง
เวลานั้น] การแต่งกาย และพฤติกรรมการแสดงออกที่แปลกแตกต่างไป
จากยิวเยอรมันส่วนใหญ่ทำให้ชาวยิวเยอรมันหวนกลับไปประหลึงถึง
ช่วงเวลาที่พวกตนเคยต้องถูกจำกัดอยู่ในชุมชน (Ghetto) ของพวกตน
โดยชาวคริสเตียนเยอรมันเมื่อนานมาแล้วเพียงเพราะพวกตน
“แตกต่าง” ไปจากเจ้าของประเทศเท่านั้น ยิ่งการที่ชาวยิวจากยุโรป
ตะวันออกยึดมั่นในหลักความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชาวยิวก็ยิ่ง
เพิ่มความรู้สึกว่าผู้มาใหม่เหล่านี้กำลังชักจูงชาวยิวในเยอรมนีทั้งหมด
หวนกลับไปสู่หลักการเอกภาพของชาวยิวในอดีตที่ผ่านมาแล้ว
และจะทำให้ชาวยิวทั้งหมดในเยอรมนีกลายเป็นยิวตกยุคไปในที่สุด

แต่ที่จริงนั้น ความรู้สึกไม่ยอมรับผู้อพยพจากยุโรป
ตะวันออกโดยเฉพาะในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 นั้นเกิดขึ้นจาก
การปะทะกันทางความคิดในเรื่องเอกภาพของชาวยิว คำว่าเอกภาพที่
ทรงคุณค่าที่สุดในทัศนะของชาวยิวเยอรมันนั้นมีได้ตั้งอยู่บนพื้นฐาน
แนวคิดเก่าของชาวยิวที่ต้องรักษาอัตลักษณ์ดั้งเดิมของพวกตนเอาไว้
ต่อไปหากแต่เป็นอัตลักษณ์ที่เพิ่งสถาปนาขึ้นขึ้นมาใหม่และได้รับการ
ยกย่องเป็นอย่างสูงซึ่งก็คือความเป็น “เยอรมัน (deutsch)” [ความเป็น
เยอรมันนี้ในภาษาเยอรมันใช้คำเต็มว่า Deutschtum ซึ่งตรงกับคำใน
ภาษาอังกฤษคือ Germanness ซึ่งเน้นไปที่บุคลิกลักษณะและจิต
วิญญาณแบบเยอรมัน และไม่ว่าชนกลุ่มนี้จะอยู่ที่ใดในโลกก็ยังปรารถนา
ที่จะคงบุคลิกและจิตวิญญาณแบบเยอรมันไว้ตลอดไป คำว่า
Deutschtum นี้เป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งของชาตินิยมเยอรมัน ความเป็น
เยอรมันนี้มีลักษณะเด่นเป็นอย่างไรในทัศนะของชาวยุโรปเชื้อชาติ
อื่น ๆ ผู้สนใจสามารถอ่านรายละเอียดได้ในหนังสือที่เขียนโดย ลุยจิ บาร์
ซีนิ (Luigi Barzini 1908-1984 อดีตนักหนังสือพิมพ์ นักการเมือง และ

นักเขียนนามอุโฆษชาวอิตาลีเขียนถึงคุณลักษณะของบรรดาชาว
 ยุโรปชาติต่าง ๆ รวมถึงเพื่อนร่วมชาติของตนด้วย) ไว้ที่น่าสนใจยิ่ง
 ในหนังสือ The Europeans, Penquin Books 1984, pp.67-114 –
 เหตุผลที่ผู้เขียนเสนอให้อ่านหนังสือเล่มนี้ซึ่งผู้เขียนหนังสือเล่มนี้มีใช้เป็น
 ชาวเยอรมัน หากแต่เป็นชาวอิตาลีนั้น เนื่องจากบางครั้งเราอาจม
 องตัวตนของตัวเองไม่ชัดเจนจากอคติและความคุ้นชิน ฯลฯ เท่ากับที่ผู้
 อื่นมองเรา] สำหรับชาวอิตาลีเยอรมันนั้นชาตินิยมได้ให้ความรู้สึกใหม่ของ
 การเป็นส่วนหนึ่งของรัฐร่วมกัน และยังช่วยลดความตึงเครียดภายใน
 กลุ่มของพวกเขาอันเกิดขึ้นจากความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมและ
 แนวทางความเชื่อภายในศาสนายูดาห์ที่เกิดขึ้นจากที่มาที่แตกต่างกัน
 ชาตินิยมได้ผนึกทุกภาคส่วนที่เคยแตกแยกในหมู่ชาวอิตาลีเข้าด้วย
 กันด้วยวิถีทางแบบใหม่ ชาวอิตาลีเยอรมันไม่ว่าจะมีความคิดความเชื่อใน
 แนวทางใดต่างก็ยอมรับนับถือพระจักรพรรดิ กองทัพ และโดยเฉพาะ
 อย่างยิ่งวัฒนธรรมเยอรมันเป็นอย่างสูง ไม่เพียงในหมู่ชาวอิตาลีหัวปฏิรูป
 เท่านั้นแต่ยังรวมถึงชาวอิตาลีสายอนุรักษนิยมทุกกลุ่มที่ต่างเข้าใจว่าตน
 เป็นส่วนหนึ่งของชนชาติเยอรมัน พวกเขาเสรีนิยมและพวกโซเชียนิสต์ต่าง
 ก็ประกาศตนว่าเป็นผู้ที่รักชาติ เอกภาพในรูปแบบใหม่นี้กำลังเข้าแทนที่
 เอกภาพแบบเก่าที่เคยสร้างความแตกแยกย่อยยับมาแล้ว

ชาตินิยมเยอรมันได้ก้าวข้ามความรู้สึกรักท้องถิ่นและการเน้น
 ผลประโยชน์เฉพาะกลุ่มเฉพาะพวกของตนในเวลาเดียวกันด้วยการใช้
 รูปแบบดังเช่นความเท่าเทียมกัน (Gleichberechtigung) และการบูร
 ณาการทางสังคม (Sozialintegration) ในหมู่ชาวอิตาลี ชาวอิตาลีคนใดที่
 ตัดขาดความสัมพันธ์ทางด้านศาสนาของเขาไปแล้วและปรารถนาที่จะ
 ปรับตัวเข้ากับสังคมเยอรมันก็ต้องยอมรับทัศนคติที่สอดคล้องกับสภาพ
 การณ์ทางสังคมและแนวคิดที่แปรเปลี่ยนไปดังกล่าว เหล่าบรรดาชนชั้น
 นำของชาวอิตาลีที่มีหน้าที่ให้การอบรมสั่งสอนมิได้ใช้ความพยายามใด ๆ
 ในการต้านทานกระแสที่กำลังเกิดขึ้นและรุนแรงมากขึ้นทุกทีในหมู่ชาว
 อิตาลีไม่ว่าจะเป็นความกระตือรือร้นในความเป็นชาติเยอรมัน การศึกษา

อบรมด้วยวิธีการและรูปแบบใหม่ ๆ (ที่การศึกษาตามระบบเยอรมันได้ก้าวล้ำหน้าไปไกลแล้ว) การแสดงเจตนารมณ์อุทิศตนให้แก่รัฐชาติเยอรมันอย่างเด่นชัด หรือการปรับตัวให้กลมกลืนกับวัฒนธรรมกระแสหลักของเยอรมนี ซึ่งทำให้ชาวยิวหัวเสรีนิยมยิ่งรู้สึกห่างไกลจากชนชั้นนำด้านจิตวิญญาณในกลุ่มของพวกเขาตน ตั้งแต่ช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 19 มาแล้วที่ชาวยิวเสรีนิยมรวมพลังกันเพื่อนำความทันสมัยมาสู่หลักปฏิบัติทางศาสนา และการจัดระดับโครงสร้างของชนชั้นนำในท้องถิ่นของพวกเขาเสียใหม่ให้เข้ากับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปและสอดคล้องกับสังคมเยอรมันที่ให้ความสนใจในเสรีภาพและการปลดแอกตัวเองจากพันธนาการเก่า ๆ มากยิ่งขึ้น สำหรับพวกเขาแล้วการยอมรับชาตินิยมเยอรมันเข้ามาก็เป็นเสมือนการปิดประตูสำหรับชาตินิยมยิวทุกรูปแบบและแนวคิดเรื่องเอกภาพอันล้ำสมัย

สำหรับอับราฮัม ไกเกอร์ (Abraham Geiger 1810-1874)²⁰ นั้น การที่เขาไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับเรื่องสถานะของชาวยิวในตะวันออกกลางในช่วงที่เกิดวิกฤตการณ์ดามัสกัส ปี ค.ศ. 1840²¹ เป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นแนวคิดของเขาอย่างชัดเจน ซึ่งก็สอดคล้องกับคำกล่าวของเขาหลายครั้งในภายหลังโดยเขาพูดถึงนครเยรูซาเลมว่าเป็น “...ความทรงจำอันทรงเกียรติจากอดีตกาลอันไกลโพ้น...”²² เหล่าบรรดาชาวยิวหัวปฏิรูปในดินแดนเยอรมนีมีความสัมพันธ์กับชาวยิวนอกเขตแดนเยอรมนีอย่างมากที่สุดก็เฉพาะในขอบเขตด้านมนุษยธรรมเท่านั้น ชาวยิวเหล่านี้มีความรู้สึกว่าคุณเป็นส่วนหนึ่งของเยอรมนีด้วยร่างกายและจิตวิญญาณซึ่งสำคัญกว่าความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชาวยิวในแบบสากลเหมือนที่เคยเป็นมาในอดีต

ตั้งแต่ช่วงเวลาแห่งการปฏิวัติในดินแดนเยอรมันระหว่างปี ค.ศ. 1848-49 เพื่อวัตถุประสงค์ประการหนึ่งในหลายประการคือการรวมเชื้อชาติเยอรมันทั้งปวงนั้น²³ กระแสชาตินิยมเยอรมันได้ดึงดูดความสนใจและการมีส่วนร่วมของชาวยิวทั้งหมดในดินแดนเยอรมันโดยไม่มีข้อกังขา ประเด็นที่ที่น่าสนใจอย่างยิ่งก็คือไม่เพียงแต่ชาวยิวหัวปฏิรูป

และเสรีนิยมเท่านั้นที่แสดงความกระตือรือร้นในเรื่องนี้ หากแต่ชาวยิวหัวอนุรักษนิยมก็ยังแสดงความสนใจและความมีส่วนร่วมในการก่อร่างสร้างชาติเยอรมันอย่างเปิดเผย แม้แต่แรปไบผู้มีความเชื่อเลื่องลือดังเช่นแรปไบเอ็ทลิงเงอร์จากฮัมบวร์ก-อัลโทนา (Jacob Ettlinger 1798-1871)²⁴ ก็ยังแสดงความกระตือรือร้นในเรื่องนี้ ในแคว้นบาวาเรีย แรปไบกรีนบาอุม (Distrikrrabbiner Gruenbaum) ผู้ดูแลชาวยิวในเมืองอันสบัค (Ansbach) แคว้นบาวาเรีย ได้ออกหนังสือเวียนไปในหมู่ประชาคมชาวยิวในเขตรับผิดชอบของเขาซึ่งเขาแถลงว่า “...การเลือกผู้แทนเข้าไปนั่งในสภาเยอรมันเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่เคยมีมาสำหรับผืนแผ่นดินปิตุภูมิเยอรมันทั้งหมดของพวกเรา และการเข้าไปมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งครั้งนี้ถือเป็นข้อบังคับทางศาสนาอันศักดิ์สิทธิ์...”²⁵

กระแสชาตินิยมเยอรมันยังคงเป็นปัจจัยประสานชาวยิวเยอรมันทั้งหมดแม้ในช่วงแรกของการก้าวล่วงเข้าสู่ความเป็นเสรีนิยม ชาวยิวเยอรมันเพิ่งจะฟื้นตัวจากกระแสทางการเมืองที่มุ่งต่อต้านชาวยิวในช่วงท้ายของทศวรรษ 1870 แต่ชาวยิวเยอรมันก็ยังไม่ถอดใจ และความซื่อสัตย์ต่อจักรวรรดิเยอรมันที่ 2 ก็ยังไม่คลอนแคลน องค์ประกอบสำคัญในเรื่องนี้มาจากสหภาพ Centralverein ที่ก่อตั้งขึ้นในเดือนมีนาคม ค.ศ. 1893 โดยมีเป้าหมายเพื่อตอบโต้กระแสต่อต้านยิวและความเป็นอริที่ปะทุขึ้นมาใหม่ในช่วงก่อนหน้านี้ที่ทำให้ชาวยิวเยอรมันหวนกลับไปประหลัดถึงความผิดหวังทั้งปวงในอดีตกาล อย่างไรก็ตาม สหภาพ Centralverein ก็ยังเห็นว่าเป็นเรื่องจำเป็นที่จะต้องนำองค์กรนี้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของชาตินิยมเยอรมันโดยการระบุอย่างชัดเจนในเรื่องนี้ในการออกแถลงการณ์ถึงเหตุผลของการก่อตั้งองค์กรไว้ว่า “...ความสัมพันธ์ระหว่างประชาคมของพวกเรากับชาวยิวในดินแดนอื่น ๆ นั้นมิได้มีอะไรผิดแผกไปจากประชาคมของชาวคาทอลิกและของชาวโปรเตสแตนต์แห่งเยอรมนีที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมนิกายในดินแดนอื่น ปรากฏ...”²⁶ สหภาพ Centralverein มีจุดยืนน้อยที่สุดในหลักการเอกภาพชาวยิวและไม่เกี่ยวข้องกับกิจการใด ๆ ของชาวยิวนอก

ขอบเขตจักรวรรดิเยอรมัน ดังนั้นโดยคำจำกัดความนี้สหภาพ Centralverein ก็คือสถาบันเยอรมันสถาบันหนึ่งนั่นเอง แต่ชาวยิวในเยอรมนีที่มีได้เป็นสมาชิกของสหภาพแห่งนี้โดยทั่ว ๆ ไปแล้วก็ยังมั่นคงในความรักชาติเยอรมันอยู่อย่างไม่แปรเปลี่ยน ดูประหนึ่งว่าความเป็นชาตินิยมเยอรมันได้ทำลายเอกภาพของชาวยิวไปแล้วอย่างไม่มีวันหวนกลับโดยทดแทนด้วยเอกภาพความเป็นเยอรมัน สิ่งนี้คือความเป็นเอกภาพชนิดใหม่ที่ชาวยิวเยอรมันมิได้เคยประสบพบพานมาก่อน เนื่องจากมิได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของศาสนา แต่ทว่าอยู่ในหัวใจจิตหัวใจของชาวยิวเยอรมันเกือบทั้งหมด

ดังนั้นจึงไม่น่าแปลกใจที่ทัศนคติใหม่เกี่ยวกับเอกภาพของชาวยิวเยอรมัน (ที่มีได้อยู่บนพื้นฐานของชาตินิยมเยอรมันดังที่กล่าวมาแล้ว) นำเข้ามาสู่เยอรมนีจากยิวนอกดินแดนเยอรมนีในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 แนวคิดเรื่องการสร้างชาติยิวซึ่งต่อมากลายเป็นลัทธิไซออนิสต์ที่กำลังเติบโตขึ้นมาทุกวันและค่อย ๆ แทรกซึมเข้ามาสู่ชาวยิวเยอรมันที่ยึดมั่นในกระแสชาตินิยมเยอรมันอย่างมั่นคงอยู่ก่อนแล้ว ชาวยิวเยอรมันส่วนใหญ่มองลัทธิไซออนิสต์ว่าเป็นอันตรายอย่างใหญ่หลวง เมื่อพวกไซออนิสต์วางแผนจัดประชุมระดับโลกเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1896 ณ นครมิวนิกนั้น พวกเขาก็ต้องเผชิญกับแรงต้านที่ฉุนเฉียวร่วมกันระหว่างพวกยิวออร์โธดอกซ์และพวกยิวหัวเสรีนิยม พวกยิวออร์โธดอกซ์ซึ่งรังเกียจแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องพระเจ้าผู้ไถ่บาปของพวกไซออนิสต์ในขณะที่พวกหัวเสรีนิยมมองขบวนการนี้ว่าเป็นเรื่องเพื่อฝันและเป็นสังคมในอุดมคติ [Utopie ในภาษาฝรั่งเศสและภาษาเยอรมัน หรือ Utopia ในภาษาอังกฤษ หมายถึงดินแดนที่มีสภาพการเมืองและสังคมที่สมบูรณ์โดยปราศจากความแตกแยกและแตกต่าง เป็นสังคมที่สมาชิกมีความเสมอภาคปราศจากความเหลื่อมล้ำเต็มไปด้วยความสุขตามทัศนะของเซอร์ โทมัส มอร์ (Sir Thomas More 1478-1535) นักกฎหมาย นักปรัชญาสังคม นักเขียน รัฐบุรุษ และนักมนุษยนิยมชาวอังกฤษสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยา เขาเป็นผู้เขียนหนังสือชื่อ

Utopia ชื่อหนังสือของเขาจึงกลายเป็นคำเรียกสังคมในอุดมคติที่คล้ายคลึงกับที่เขาอธิบายไว้ในหนังสือเล่มนี้ของเขา] ที่มาทดแทนมายาคติเรื่องความเป็นสากลของชาวยิวที่น่าสมเพช ชาวยิวเยอรมันที่ถูกดูถูกกลืนเข้าสู่สังคมเยอรมันไปแล้วซึ่งส่วนใหญ่ก็เป็นฆราวาส (หมายถึงยิวที่มีใช้พระหรือผู้สอนศาสนา) พวกเขามองว่าลัทธิไซออนิสต์เป็นการทรยศต่อความหวังและความฝันถึงการปลดแอกชาวยิว ถือว่าเป็นการถอยหลังเข้าคลองและห่างไกลจากการต่อสู้ที่ดำเนินมาหลายปีเพื่อความเท่าเทียมและได้รับการยอมรับว่าชาวยิวก็เป็นส่วนหนึ่งของสังคมเยอรมัน

โดยข้อเท็จจริงแล้ว ในช่วงต้นของการปฏิบัติการของพวกเขาไซออนิสต์นั้น พวกเขาต้องการสร้างอัตลักษณ์ใหม่ที่ทันสมัยเพื่อนำเสนอต่อชาวยิวเยอรมันโดยที่มีได้ปรารถนาจะไปปะทะกับชาตินิยมเยอรมันและความจงรักภักดีที่ชาวยิวมีต่อผืนแผ่นดินที่พวกเขาเกิดมา พวกเขายังได้พยายามแสวงหาความร่วมมือกับพวกยิวหัวเสรีนิยมในการต่อสู้กับลัทธิและขบวนการต่อต้านยิว (antisemitism) และเป็นเรื่องที่จะต้องทำกันตั้งแต่ระดับภายในชุมชนยิวที่จะต้องผนึกกำลังสร้างความแข็งแกร่งเพื่อต่อกรกับผู้ต่อต้านพวกตนภายนอกชุมชน หากแต่ความพยายามดังกล่าวมิได้ยืนยาวเกินหนึ่งชั่วชีวิตของนักเคลื่อนไหว ก่อนที่สงครามโลกครั้งที่ 1 จบสิ้นมานั้นเห็นได้ชัดว่าลัทธิไซออนิสต์ได้รับความนิยมน้อยหรือมากไปกว่าลัทธิชาตินิยมที่เกิดขึ้นในแทบทุกชาติในยุโรป ซึ่งความจริงแล้วแนวโน้มที่น่าจะสนับสนุนลัทธิไซออนิสต์ได้เจือจางลงไปในหมู่ผู้ที่นับถือศาสนายูดาห์มาตั้งแต่พวกยิวออร์ทอดอกซ์สูญเสียความชอบธรรมในการอ้างถึงเรื่องเอกภาพและตามมาด้วยการเรียกร้องความจงรักภักดี ชาวยิวส่วนน้อยทั้งพวกไซออนิสต์และชาวยิวกลุ่มรักความเป็นชาตินิยมกลุ่มเล็ก ๆ พยายามโต้แย้งว่าเอกภาพสูงสุดของชาวยิวควรจะแสดงอัตลักษณ์ของความเป็นชาติในรูปแบบใหม่ที่ขยายความหมายออกไปจากเรื่องกีดขวางที่แสดงถึงความแตกต่างทางการเมือง สังคม หรือแม้แต่ทางด้านวัฒนธรรม พวกเขายึดมั่นอย่าง

ไม่คลอนแคลนในเอกภาพชนิดใหม่นี้แม้ว่าจะกำลังประสบกับปัญหาความแตกแยกทางศาสนา และพวกเขายังเชื่อมั่นในผลที่จะสามารถจูงใจพวกยิวที่ถูกดุดกลืน (ไปเป็นเยอรมัน) โดยชาติกำเนิดอย่างมั่นคงเหนียวแน่นไปเรียบร้อยแล้ว

ยุทธศาสตร์และวิธีการของพวกไซออนิสต์รุ่นที่สองจึงได้รับการประนีประนอมอย่างเห็นได้ชัด ไซออนิสต์รุ่นนี้เรียกร้องจากสมาชิกของกลุ่มทุกคนให้เสียสละทุกอย่างแม้ชีวิตเพื่อดินแดนปาเลสไตน์ และให้แสดงตัวแปลกแยกออกไปจากเยอรมนีไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเมืองหรือวัฒนธรรมให้เห็นชัด ๆ สิ่งนี้เกินกว่าจะรับได้สำหรับสหภาพ Centralverein บรรดาผู้นำของสหภาพต่างเร่งรีบออกแถลงการณ์อย่างหนักแน่นแยกตัวออกจากพวกไซออนิสต์ที่ปฏิเสธความรู้สึกความเป็นชาติเยอรมัน และมองว่าตนเองเป็นแขกในดินแดนที่เจ้าบ้านควรให้ความเกื้อหนุน (หมายถึงไม่ปรารถนาจะอยู่ร่วมกลมกลืนกับเจ้าของประเทศ แต่ก็คาดหวังให้เจ้าของประเทศให้เกียรติและยอมรับกลุ่มของตนประหนึ่งอาคันตุกะผู้มาพำนักในบ้านของเจ้าของบ้าน) ความเป็นอริกันระหว่างทั้งสองกลุ่มเพิ่มมากขึ้นทุกทีจนเมื่อสงครามโลกครั้งที่ 1 เริ่มต้นขึ้น เหล่าบรรดาพวกไซออนิสต์ต่างประกาศตัวเป็นผู้รักชาติเยอรมันยิ่งชีพอย่างรวดเร็วในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1914 เพื่อลดกระแสความเป็นอริกันชั่วคราว (เพราะหากเยอรมันพ่ายแพ้ในสงครามอาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของชาวยิวทั้งหมดในจักรวรรดิอย่างใหญ่หลวง) แต่เมื่อสงครามยุติลงพวกไซออนิสต์ก็ถอยห่างไปจากปัญหภายในที่เกิดขึ้นในสาธารณรัฐไวมาร์โดยไม่ปรารถนาจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาใด ๆ ทั้งสิ้น ความเห็นห่างระหว่างชาวยิวเยอรมันทั้งสองกลุ่มนี้จะดำรงอยู่ตลอดช่วงสาธารณรัฐไวมาร์จนเข้าสู่สมัยจักรวรรดิเยอรมันที่ 3 ของฮิตเลอร์และพรรคนาซี²⁷

ภาพแห่งความความแตกแยกในหมู่ชาวยิวเยอรมันดูเหมือนจะมีมากขึ้นเกินกว่าจะเยียวยาแก้ไขได้อีกแล้วในช่วงเวลาก่อนเกิดสงครามโลกครั้งที่ 1 ไม่นาน ศาสนายูดาห์ได้แตกแยกออกจากกัน

ทั้งทางด้านปรัชญาคำสอน เศรษฐกิจสังคม วัฒนธรรม และอุดมการณ์ หากแต่สถานการณ์ดังกล่าวมิได้ทำให้ชาวยิวร่วมสมัยวิตกกังวลแต่อย่างใด ชาวเยอรมันส่วนใหญ่กำลังมุ่งความสนใจในเรื่องอื่น ๆ พวกออร์โธดอกซ์คิดว่าพวกที่ต้องการปฏิรูปกำลังทำลายศาสนายูดาห์ พวกยิวหัวปฏิรูปพากันตำหนิตีเดียความดื้อรั้นและความยโสของพวกจารีตนิยม ส่วนพวกไซออนิสต์ต่อสู้กับทุกคนที่พวกเขามองว่าถูกดุดกลืนความเป็นตัวตนของความเป็นยิวไปแล้ว พวกยิวหัวเสรีนิยมตื่นตระหนกกับลัทธิแบ่งแยกระหว่างเขากับเราตามแนวทางชาตินิยม

ดังนั้นเราอาจสรุปลักษณะสังคมชาวยิวโดยเน้นไปที่ชาวยิวเยอรมันในช่วงเวลาแห่งการปลดแอกไว้ 2 ประการด้วยกันก็คือ ประการแรกกระบวนการที่ก่อให้เกิดความแตกแยกและแตกต่างในศาสนายูดาห์ที่ดำเนินมาจนถึงสงครามโลกครั้งที่ 1 นั้นถือเป็นปรากฏการณ์หลักในประวัติศาสตร์ยิวสมัยใหม่ ประการต่อมา นั้น หากว่าเราจะพิจารณาว่าปรากฏการณ์ทั้งหมดที่เกิดขึ้นนั้นมีความสัมพันธ์สอดคล้องกัน เราก็คงอาจมองเลยไปถึงอนาคตได้ว่าเอกภาพของชาวยิวชนิดใหม่กำลังก่อตัวขึ้นมาจากเบื้องหลังความไร้เอกภาพดังกล่าว ความไร้เอกภาพนี้เองที่สร้างความหายนะให้แก่ชาวยิวในเยอรมนีและในยุโรปถึง 6 ล้านคน โดยถูกส่งเข้าค่ายกักกันหลายแห่งของพวกนาซี และต้องจบสิ้นชีวิตลงไปในนั้นอย่างน่าอเนจอนาถ โดยที่ชาวยิวเหล่านี้ต้องยอมรับชะตากรรมที่พวกตนไม่อาจรวมพลังกันเพื่อต่อต้านมันหันท้ายนี้ได้ แต่ชะตากรรมอันเลวร้ายดังกล่าวได้ผุพังกำลังพวกยิวภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลงซึ่งนำโดยกลุ่มไซออนิสต์ และนำพาชาวยิวส่วนใหญ่กลับไปยังดินแดนแห่งพันธสัญญาดั้งเดิมของพวกตนในตะวันออกใกล้ที่บรรพบุรุษของพวกตนเคยถูกขับไล่ออกมาโดยพวกโรมันเมื่อสองพันกว่าปีที่แล้ว และสามารถก่อตั้งประเทศอิสราเอลที่ดำรงอยู่มาได้จนถึงปัจจุบันนี้ อย่างไรก็ตาม นักประวัติศาสตร์หลายท่านที่สนใจศึกษาช่วงเวลาแห่งการปลดแอกของชาวยิวยุโรปต่างก็มีข้อกังขาที่คล้ายคลึงกันว่าเป็นเพราะความหายนะที่เกิดกับชาวยิวในช่วงเวลาจักรวรรดิเยอรมันที่ 3

ของฮิตเลอร์เท่านั้นเองหรือที่ได้สรรค์สร้างเอกภาพชนิดใหม่ให้แก่ชาวยิว คำตอบอาจต้องมองย้อนกลับไปสู่คริสต์ศตวรรษที่ 19 อีกครั้งหนึ่ง ทั้งชาวยิวเยอรมันในภาพรวมทั้งหมดและชาวยิวจากยุโรปตะวันออกที่อพยพเข้ามาในภายหลังต่างก็มีส่วนในการรังสรรค์ประเพณีแบบใหม่ของพวกตนร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านแนวคิดของศาสนายูดาห์สมัยใหม่ที่เน้นไปในเรื่องทางโลกนี้เองที่ซ่อนความมีเอกภาพเอาไว้เบื้องหลังความไม่ลงรอยกันที่ฉาบหน้าอยู่²⁸

ชาวยิวทุกกลุ่มไม่ว่าจะเป็นสหภาพ Centralverein พวกไซออนิสต์เยอรมัน พวกยิวหัวปฏิรูป และยิวออร์โธดอกซ์ต่างก็มีปฏิกิริยาตอบโต้วิกฤตการณ์เดียวกันที่เกิดขึ้นต่อศาสนายูดาห์ ทุกกลุ่มที่กล่าวมาล้วนมีส่วนร่วมทั้งในการรังสรรค์ “ประเพณีใหม่” และในการปลุกจิตสำนึกของความเป็นยิวสมัยใหม่ขึ้นมา ในหนังสือ “The Ethnic Revival” ของแอนโธนี ดี สมิต (Anthony D. Smith) นักสังคมวิทยากระปือนามชาวอังกฤษได้วิเคราะห์ประเด็นดังกล่าวไว้อย่างน่าสนใจยิ่ง เขามีความเห็นว่าการฟื้นคืนชีพของความเป็นยิวในยุโรปที่ปรากฏขึ้นมาตั้งแต่ช่วงครึ่งหลังของคริสต์ศตวรรษที่ 18 นั้นเป็นผลมาจากการที่เจ้าหน้าที่ด้านศาสนาหมดอำนาจลง ชุมชนทางศาสนาที่อ่อนลามีปฏิกิริยาต่อเรื่องนี้ใน 3 แนวทางด้วยกัน แนวทางแรกคือการหวนกลับไปต่อต้านแนวคิดสมัยใหม่ที่เกี่ยวกับประเพณีนิยมใหม่ (เป็นประเพณีนิยมที่เกี่ยวข้องกับยุคสมัยแห่งภูมิธรรมที่เน้นเหตุผล เสรีภาพ ประชาธิปไตย และภราดรภาพ อันนำไปสู่การปฏิวัติฝรั่งเศส) แนวทางที่สองเห็นด้วยกับการถูกดูดกลืนเข้าไปกับผู้คนส่วนใหญ่หรือกับวัฒนธรรมของคนส่วนใหญ่ (หมายถึงกลมกลืนไปกับวัฒนธรรมเยอรมัน) แนวทางที่สามเน้นไปที่การปฏิรูปศาสนาโดยรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง แต่ไม่ว่าจะเป็นแนวทางใดก็ตาม และไม่ว่าแนวทางนั้น ๆ จะเกิดขึ้นมาก่อนหรือหลังก็ล้วนแล้วแต่มีส่วนสร้างชาตินิยมยิวในรูปแบบใหม่ขึ้นมาทั้งสิ้น²⁹

การล่มสลายทางอำนาจของบรรดาเจ้าหน้าที่ในศาสนายูดาห์เป็นกระบวนการที่นำไปสู่แนวทางปฏิรูปศาสนา และกลายเป็น

เป็นการถูกคุกคามเข้าสู่สังคมวัฒนธรรมเยอรมันไปในที่สุด ซึ่งในเวลาต่อมาจึงนำไปสู่การกระตุ้นให้เกิดความปรารถนาที่จะสร้างสรรค์ประเพณีนิยมแบบใหม่แม้จะล่าช้าไปบ้างก็ตาม แนวทางที่ชาวฮิวบางส่วนยอมรับการคุกคามเข้าสู่วัฒนธรรมเยอรมันดำเนินคู่ขนานไปกับกระแสชาตินิยมเชื้อชาติฮิวที่เป็นต้นทางของลัทธิไฮอนิสต์ในที่สุด พวกไฮอนิสต์ยุโรปโดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุโรปตะวันตกล้วนมาจากครอบครัวที่เคร่งครัดในประเพณีฮิวซึ่งไม่สามารถถูกคุกคามหรือไม่สมหวังหลังจากถูกคุกคามเข้าสู่วัฒนธรรมเจ้าของประเทศ กลุ่มชาวฮิวเหล่านี้หวนกลับไปสู่ศาสนายูดาห์โดยที่มิได้ละเลิกโลกทัศน์แบบมนุษยนิยมและความเป็นสากล บัดนี้พวกเขาต้องการโลกในอุดมคติ (Utopie) ของชาวฮิวที่ผสมผสานกับแนวคิดเสรีนิยมและความรู้แจ้งและยังสามารถอยู่ร่วมในสังคมยุโรปและสังคมเยอรมันที่กำลังก้าวเดินไปสู่เส้นทางแห่งชาตินิยมโดยที่ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งใด ๆ ขึ้นมา และนี่คือ “ประเพณีใหม่” ในทัศนะของพวกเขา

ทั้งกลุ่มสหภาพ Centralverein และ พวกไฮอนิสต์ต่างก็พยายามเติมเต็มความปรารถนาของชาวฮิวที่ผิดหวังจากระบบการคุกคามเข้าสู่วัฒนธรรมเยอรมันที่ทั้งยากลำบากและถูกชาวเยอรมันคริสเตียนเจ้าของประเทศปฏิเสธ (หรือมีท่าทีที่พวกเขาตีความว่าปฏิเสธพวกเขา) พวกเขาทั้งหมดวาดหวังถึงพระผู้ปลดปล่อย (ทำนองเดียวกับโมเสสที่ปลดปล่อยชาวฮิวจากอำนาจของฟาโรห์แห่งอียิปต์และนำพาพวกฮิวข้ามน้ำข้ามทะเลทรายไปสู่ดินแดนแห่งพันธสัญญาตามที่ระบุไว้ในพระคัมภีร์เก่า) ผู้ซึ่งจะนำพวกเขากลับมาสู่ดินแดนที่เขาอาศัยอยู่ในขณะนั้นเพื่อไปสู่อนาคตที่ดีกว่า ณ ที่ซึ่งพวกเขาจะร่วมกันสร้างชุมชนของพวกเขาเองที่ไม่แปลกแยกไปจากเวทีละครแห่งประวัติศาสตร์โลกอีกต่อไป (หมายถึงไม่ทำให้ชุมชนของตนแปลกแยกไปจากชาติอื่น ๆ จนอาจนำหายนะมาสู่ชุมชนในอุดมคติของพวกเขาตามที่เคยเกิดขึ้นมาในประวัติศาสตร์ของชาวฮิวครั้งแล้วครั้งเล่า)³⁰ ชาวฮิวในกลุ่มนี้ทุกคนกล่าวอ้างว่าโครงการนี้มีใช้ความฝัน “...แต่เป็นเรื่องจริงและจะต้องเป็นความ

จริง โดยที่พวกเราจะร่วมกันเดินไปในแนวทางนี้และทำทุกอย่างร่วมกัน
ให้บรรลุผลให้ได้...”³¹

การสร้างรัฐชาติมิใช่ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ แต่
รัฐชาติก็มีใช้สิ่งที่ประดิษฐ์ขึ้นมาทั้งหมดแล้วประกอบขึ้นมาประดุก
หุ่นยนต์ บ่อยครั้งที่รัฐชาติจำต้องพยายามปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัยที่
เปลี่ยนแปลงไปหรือปัจจัยใหม่ ๆ ที่แตกต่างไปจากยุคสมัยก่อนหน้านี้
ดังเช่นที่ปรากฏขึ้นกับชาวอียิปต์ที่ต้องพยายามอย่างยิ่งยวดเพื่อ
ปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมที่พวกเขาใช้ชีวิตอยู่ร่วมด้วย กว่าสองพันปี
ที่ผ่านมาชาวอียิปต์ได้เรียนรู้แล้วจากหายนะที่เกิดขึ้นกับพวกตนครั้งแล้ว
ครั้งเล่าที่นำพาความสูญเสียอย่างใหญ่หลวงมาสู่พวกเขาจนแม้กระทั่ง
แผ่นดินก็ไม่มีจะอยู่และถูกรังเกียจเด็ดฉันทไปแทบทุกพื้นที่ในยุโรป
พวกเขาได้เรียนรู้ว่าความทะนงตนโดยถือว่าเป็นกลุ่มชนชาติที่พระเจ้าเป็น
เจ้าเลือกสรรแล้วนำความแปลกแยกระหว่างพวกเขาและสังคมที่พวก
เขา (จำต้อง) มาอาศัยอยู่เปรียบประดุกแขกผู้มาพักกลับหยาบหมิ่น
เจ้าของบ้านที่มีแต่นำความทุกข์ทรมานมาให้แก่พวกเขาไม่รู้จักจบสิ้น
การจะปลดแอกตนเองให้กลายเป็นชุมชนที่ก่อปรไปด้วยเสรีภาพและ
ความสงบสุขนั้นย่อมต้องเข้าใจกัน รู้เขารู้เรา ปรับตัวให้เข้ากับ
สถานการณ์และเงื่อนไขแห่งยุคสมัย และด้วยความคิดคำนึงอยู่เสมอว่า
ถึงแม้เราจะแตกต่างแต่ก็ไม่แตกแยก และพร้อมทั้งตระหนักว่าความ
แตกต่างย่อมสามารถนำมาประกอบกันให้กลายเป็นความสมบูรณ์แบบ
ได้ในที่สุด

NOTES

1. Burgfrieden เป็นนิยามมาจากภาษาเยอรมันที่ใช้ในยุโรปสมัยกลางหมายถึงการบังคับใช้มาตรการสงบศึกระหว่างขุนนางเจ้าของปราสาทซึ่งบางกรณีรวมไปถึงความขัดแย้งระหว่างบุคคลด้วย (แม้ว่าความรู้สึกถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอาจจะยังคงอยู่ในความรู้สึกนึกคิดก็ตาม) ถือเป็นกฎจารีตที่ยึดถือเป็นกฎหมายในยุโรปสมัยกลางได้ การละเมิดมาตรการดังกล่าวอาจถูกคว่ำบาตรโดยพระเจ้าจักรพรรดิแห่งจักรวรรดิโรมันอันศักดิ์สิทธิ์
2. ไซออนิสต์ (Zionism หรือ Zionismus ในภาษาเยอรมัน) เป็นทั้งอุดมการณ์และขบวนการชาตินิยมในหมู่ชาวยิวที่เชื่อและสนับสนุนในการสถาปนารัฐของตนเองขึ้นมาอีกครั้งในดินแดนแห่งพันธสัญญาหรือปาเลสไตน์อันเป็นที่ตั้งของประเทศอิสราเอลในปัจจุบันซึ่งขบวนการนี้ถือกำเนิดขึ้นในคริสต์ศตวรรษที่ 19 และเป็นที่เกลียดชังหวาดระแวงทั้งในยุโรปและตะวันออกไกล โดยชาวยุโรป (ที่นับถือคริสต์ศาสนา) มองว่าขบวนการดังกล่าวมิได้จงรักภักดีต่อรัฐที่พวกเขายึดเหนี่ยวกันอยู่ ส่วนชาวปาเลสไตน์และชาวมุสลิมในตะวันออกไกลอื่น ๆ มองว่าเป็นขบวนการที่มุ่งรุกรานและจะมาแย่งดินแดนชาวมุสลิมในปาเลสไตน์ คำว่าไซออนในภาษาฮีบรูของชาวอิสราเอลหมายถึงนครเยรูซาเล็ม ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน Sergio Della Pergola, Demographic Trends in Israel and Palestine: Prospects and Policy Implications, in The American Jewish year book 103, January 2003. Bernard Lewis, Semites and Anti-Semites: An Inquiry into Conflicts and Prejudice, (W.W. Norton&Company, 1999). James L. Gelvin, The Israel-Palestine ConFlicts: Hundred Years of War, (Cambridge University Press, 2014)

3. To understand Jewish community during industrialization in Europe emphasizing on Western Germany see Avraham Barkai, Juedische Minderheit und Industrialisierung: Demographie, Berufe Und Einkommen Der Juden in Westdeutschland 1850-1914, in Schriftenreihe wissenschaftlicher Abhandlungen des Leo Baeck Instituts Band 46, (Mohr Siebeck, 1988).
4. A very useful and descriptive book about European Jews during emancipation period see Michael Goldfarb, Emancipation: how liberating Europe's Jews from the ghetto led to revolution and renaissance, (Scribe Publications, 2014).
5. For more informations on this topic see Jacob Katz, Tradition and Crisis, Jewish Society at the End of the Middle Age, (Syracuse University Press, 2000). And under the same author see, Out of the Ghetto: Background of Jewish Emancipation, 1770-1870, (Syracuse University Press, 1998).
6. For more details about Jewish unity in Europe see Jonathan Israel, European Jewry in the Age of Mercantilism, 1550-1750, (The Littman Library of Jewish Civilization in association with Liverpool University Press, 1997).
5. For more informations on this topic see Jacob Katz, Tradition and Crisis, Jewish Society at the End of the Middle Age, (Syracuse University Press, 2000). And under the same author see, Out of the Ghetto:

- Background of Jewish Emancipation, 1770-1870, (Syracuse University Press, 1998).
7. ดูเพิ่มเติมใน บรรพต กำเนิดศิริ, ประวัติศาสตร์การทูตยุโรปตั้งแต่ยุคโบราณจนถึงยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาการ : การถ่ายทอดประเพณีทางการทูต, (โครงการตำราและสิ่งพิมพ์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ภูสอยแดง, 2548), หน้า 117-118, 145.
 8. หมายถึงการขยายขอบเขตความเชื่อออกไปนอกเขตแดนทางภูมิศาสตร์ไม่ว่าจะเป็นชุมชน เมือง แคว้นแคว้น รัฐ หรือแม้แต่อาณาจักร
 9. For more understanding of the spread of Lutheran church and Calvinism see Bernd Oberdorfer, Sichtbare Einheit der Kirche in lutherischer Perspektive: Eine Studie des Oekumenischen Studienausschusses, (Evangelische Verlagsanstalt, 2017). More about Jean Calvin and his work see Christoph Strohm, Johannes Calvin: Leben und Werk des Reformators, (Muenchen: Verlag C.H.Beck, 2009)
 10. More about Christian unity see Paul-Werner Scheele, Eins wie wir: Das Ziel der christlichen Einheit im Licht des dreieinen Gottes, (Echter, 2014). Jean-Luc Marion und Walter Schweidler (Hg.), Christentum und Philosophie: Einheit im Uebergang (Eichstaetter philosophische Beiträeger), (Verlag Karl Alber, 2015).
 11. For more informations and better understanding about jewish communities past and present see Leo Trepp

und Gunda Trepp, “Dein Gott ist mein Gott”: Wege zum Judentum und zur juedischen Gemeinschaften, (W.Kohlhammer GmbH, 2005). A very useful and informative source for understanding Judaism in Germany see Andreas Gotzmann, Juedische Autonomie in der fruehen Neuzeit: Recht und Gemeinschaft im deutschen Judentum, in Hamburger zur Geschichte der deutschen Juden, (Wallstein, 2008). For antisemitism and its effects upon Jewish communities and unity see Lars Fischer, A difference in the texture of prejudice. Historisch-konzeptionelle Ueberlegungen zum Verhaeltnis von Antisemitismus, Rassismus und Gemeinschaft, in Vorlesungen des Centrums fuer juedische Studien, (Leykam Verlag, 2016).

12. Wolfgang Beck, Die Juden in der europaeischen Geschichte, (Muenchen: Verlag C.H.Beck, 1992), pp. 90-91.
13. การอพยพของชาวยิวในช่วงปลายยุคกลางต่อเนื่องยุคสมัยใหม่ประมาณครึ่งหลังของคริสต์ศตวรรษที่ 15 เกิดขึ้นจากการที่หลายดินแดนในยุโรปตะวันตกกำลังมีการเคลื่อนไหวเพื่อการรวมชาติและการสร้างรัฐชาติ (nation-state buildings) และหนึ่งในเครื่องมือในการสร้างความเป็นเอกภาพทางการเมืองและสังคมของผู้คนในดินแดนเหล่านั้นก็คือการต้องใช้เครื่องมือทางด้านศาสนามาสร้างความเป็นเอกภาพทางความเชื่อและสังคม เพื่อให้การรวมชาติและสร้างรัฐชาติเป็นไปโดยง่ายขึ้น บางรัฐตั้งเช่นในโปรตุเกสและสเปนมีการบีบบังคับให้ชาวยิวต้องเปลี่ยนมานับถือคริสต์ศาสนานิกายโรมันคาทอลิก หากไม่เชื่อฟังก็จะมีบทลงโทษอย่างรุนแรงตั้งแต่เนรเทศไปจนกระทั่งเผาทั้งเป็น ราย

ละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องนี้ ดูใน Joseph Roth, Juden auf Wanderschaft, (dtv Verlagsgemeinschaft, 2006). Herwig Buntz, Migration in der Geschichte: Ein Arbeitsbuch fuer den Unterricht, in Geschichte unterrichten, (Wochenschau Verlag, 2014). About economic powers of jewish communities in late Middle Age see Wolfgang von Stromer, Wirtschaftskraefte und Wirtschaftswege. Mittelmeer und Kontinent. Zur Buchfuerung der Juden im Spaetmittelalter, (Klett Cotta, 1978). Gerhard Fouquet, Oekonomische Glaubensfragen: Strukturen und Praktiken juedischen und christlichen Kleinkredits im Spaetmittelalter, in Vierjahrschrift fuer Sozial- und Wirtschatsgeschichte – Beihefte, Band 242, (Franz Steiner Verlag, 2018).

14. See more informations on this topic in the same book of Joseph Roth, Juden auf Wanderschaft, (dtv Verlagsgemeinschaft, 2006). About the history of early Jewish migration from Eastern Europe see Moses A. Shulvass, The Westward Migration of Jews from Eastern Europe During the Seventeenth and Eighteenth Centuries, (Wayne State University Press, 2017).
15. More about Jews and their economic, political, social and intellectual capabilities in European history see a comprehensive study in Jerry Z. Muller, Capitalism and the Jews, (Princeton University Press, 2011).
16. More information about Jewish integration in European communities emphasizing on German lands see

Stefanie Schueler-Springorum, Alltag und Gesellschaft, in Perspektiven deutsch-juedischer Geschichte, (Verlag Ferdinand Schoeningh, 2017). Susan Smart, Juedische Identitaet in Deutschland – Ein Ueberblick, (GRIN Verlag, 2012).

17. ที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากในดินแดนเยอรมันมีความแตกแยกในหมู่ชาวคริสเตียนอยู่แล้วตั้งแต่ที่มาร์ติน ลูเธอร์ได้ดำเนินการปฏิรูปศาสนาและก่อตั้งนิกายโปรเตสแตนต์ตั้งแต่ช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 15 ถึงช่วงต้น คริสต์ศตวรรษที่ 16 และดินแดนเยอรมันยังเป็นพื้นที่ที่สงคราม 30 ปีระหว่างนิกายโรมันคาทอลิกและโปรเตสแตนต์ดำเนินไปอย่างดุเดือดมากกว่าดินแดนใด ๆ ในยุโรปเป็นเหตุให้ชาวเยอรมันในรัฐทางตอนเหนือลุ่มแม่น้ำดานูปส่วนใหญ่นับถือนิกายโปรเตสแตนต์ ส่วนทางใต้ยังคงเป็นคาทอลิก ในท่ามกลางความแตกแยกและมีเอกภพน้อยในหมู่ชาวคริสเตียนเยอรมันเช่นนี้เองที่เอื้อให้ชาวยิวแทรกเข้าไปตั้งถิ่นฐานและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้โดยไม่ต้องเผชิญกับแรงต่อต้านมากนักเมื่อเทียบกับดินแดนอื่น ๆ ในยุโรปที่มีความเป็นเอกภาพทางด้านคริสต์ศาสนามากกว่าดังเช่นสเปน โปรตุเกส หรือแม้แต่ฝรั่งเศสที่ประชากรกว่าร้อยละ 90 นับถือคริสต์ศาสนานิกายโรมันคาทอลิก
18. For more details about social history of German Jews see Jacob Toury, Der Eintritt der Juden ins deutsche Buergetum. Eine Dokumentation, (Tel Aviv: Diaspora Research Institute, 1972). Under the same author see Jacob Toury, Soziale und politische Geschichte der Juden in Deutschland 1847-1871. Zwischen Revolution, Reaktion und Emanzipation, (Duesseldorf: Droste Verlag, 1977). About Jews in the late Second German

- Empire see Werner E. Mosse, *Juden im Wilhelminischen Deutschland 1890-1914*. Ein Sammelband, [Tuebingen: Verlag J.C.B. Mohr (Paul Siebeck), 1976]. Monika Richarz, *Juedisches Leben in Deutschland*. Selbstzeugnisse zur Sozialgeschichte im Kaiserreich, (Stuttgart: Deutsche Verlags-Anhalt, 1979). Werner Habel, *Deutsche-Juedische Geschichte am Ausgang des 19. Jahrhunderts*. Untersuchungen zur Geschichte der innerjuedischen Sammelbewegung im Deutschen Reich 1880-1900, (Ratingen/Kastellaun/Duesseldorf: A. Henn Verlag, 1977).
19. Jacob Toury, “Ostjuedische Handarbeiter in Deutschland vor 1914”, in *Bulletin des Leo Baeck Instituts*, 21, 1963, pp.81-91. About background concerning this topic see more in Hans Liebeschuetz und Arnold Paucker, *Das Judentum in der deutschen Umwelt 1800-1850*, (Tuebingen, 1977), pp.139-242. And under the same author see *Soziale und politische Geschichte der Juden in Deutschland 1847-1871*, (Duesseldorf, 1977).
 20. เขาเป็นอาจารย์สอนศาสนาชาวฮิวเยอร์มัน แรบไบ และนักวิชาการด้านการศาสนายูดาห์ และถือเป็นผู้ก่อตั้งแนวคิดในการปฏิรูปศาสนายูดาห์โดยเน้นพัฒนาการที่ต่อเนื่อง โดยพิจารณาจากประวัติศาสตร์และลักษณะสากลนิยม และนำสิ่งนี้เข้ามากำหนดรูปแบบของศาสนายูดาห์ให้สอดคล้องกับยุคปัจจุบัน (ยุคสมัยของเขา) และหากทำตามหลักการที่เขาวางไว้ศาสนายูดาห์ก็จะไม่ล้าสมัยและก้าวทันโลกอยู่เสมอโดยที่มิได้ละทิ้งสาระสำคัญของศาสนาเลย เกี่ยวกับประวัติและผลงานรวมทั้ง

แนวคิดของเขา อยู่ใน Michael A. Meyer, *Response to Modernity. A History of the Reform Movement in Judaism*, (Wayne State University Press, 1995).

21. เป็นเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการจับกุมสมาชิกที่มีชื่อเสียง 13 คน ของชุมชนชาวยิวในเมืองดามัสกัสที่ถูกกล่าวหาว่าสังหารพระในคริสต์ศาสนาเพื่อจุดประสงค์ทางด้านพิธีกรรม การหมิ่นประมาทด้วยเลือด (anti-semitic blood libel) ส่งผลให้ผู้ต้องหาถูกทางการออโตมันจำคุกและทรมาน ประชาชนพากันลือลือเข้าทำลายและปล้นสะดมวัดของชาวยิวไปทั่ว วิกฤตการณ์ดังกล่าวดึงดูดความสนใจจากนานาชาติจนนำไปสู่การเจรจาที่จัดขึ้น ณ นครอเล็กซานเดรียระหว่างวันที่ 4-28 สิงหาคม ค.ศ.1840 โดยที่ประชุมได้เรียกร้องให้ปล่อยผู้ถูกกล่าวหาโดยไม่มีเงื่อนไขและให้ทางการออโตมันยุติวิกฤตการณ์ในครั้งนี้โดยทันที
22. Abraham Geige, *Unser Gottesdienst*, (Breslau, 1868), p.18.
23. เกี่ยวกับการปฏิวัติในดินแดนเยอรมนีในปี ค.ศ.1848-49 โดยละเอียด ดูเพิ่มเติมใน บรรพต กำเนิดศิริ, *ประวัติศาสตร์การทูตตั้งแต่การประชุมที่กรุงเวียนนา ค.ศ.1815 จนถึงจุดเริ่มต้นของสงครามเย็นปี ค.ศ.1947*, (โครงการตำราและสิ่งพิมพ์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กรุงเทพฯ, 2551), หน้า 75-79.
24. แรบไบ ยาคอบ เอ็ดลิงเงอร์ (Jacob Ettlinger) เป็นอาจารย์สอนศาสนายูดาห์ชาวยิวเยอรมันและเป็นหนึ่งในผู้นำของออร์โธด็อกซ์ยูดาห์ เขายังเป็นหนึ่งในผู้ต่อต้านขบวนการปฏิรูปศาสนายูดาห์และเป็นหัวหน้าในการประท้วงเพื่อต่อต้านการประชุม

ที่เมืองบรูสนิก ในปี ค.ศ. 1844 เพื่อปฏิรูปศาสนาญูดายบางส่วน

25. Quoted in Jacob Toury, *Der Eintritt der Juden ins deutsche Buerkertum – eine Dokumentation*, (Tel Aviv, 1972), pp.315-316.
26. Quoted in Arnold Paucker, “Zur Problematik einer juedischen Abwehrstrategie in der deutschen Gesellschaft”, in Werner E. Mosse und Arnold Paucker (Hrsg.), *Juden im Wilhelmischen Deutschland 1890-1914*, (Tuebingen, 1976), p.488. For history of Centralverein in relations with Zionism see Jehuda Reinharz, *Fatherland or Promised Land: The Dilemma of the German Jews 1893-1914*, (Ann Arbor: University of Michigan Press, 1975).
27. Wolfgang Beck, *Die Juden in der europaeischen Geschichte*, (Muenchen: Verlag C.H. Beck, 1992), p.103.
28. See more details about new Jewish tradition before the First World War in Shulamit Volkov, “Die Erfindung einer Tradition. Zur Entstehung des modernen Judentums in Deutschland”, in *Historische Zeitschrift*, 253, 1991, pp.603-628.
29. For complete informations on this topic see Anthony D. Smith, *The Ethnic Revival*, (Cambridge University Press, 1981).
30. *Op.cit.*, p.100-101.

31. Wolfgang Beck, Die Juden in der europaeischen Geschichte, (Muenchen: C.H.Beck, 1992), p.106.